

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

SLOVENEC

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.:
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.
Filalet
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 961 Ogledniško delovanje v Sirti Novi ujetniki in plen v Tunisu - Pet nasprotnih strojev sestreljenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Ogledniško delovanje na sirtskem bo-
jišču.

V tuniški pokrajini smo odbili sovražne
sunke, zaplenili nekaj orožja ter prijeli nekaj
ujetnikov.

Na obeh odsekih so italijansko-nemške le-
talske skupine navzlic slabemu vremenu več-
krat z vidnimi uspehi bombardirale ter obstre-
ljevale sprednjo razvrstitev in sovražne pre-
mi-kajoče se kolone. V boju so nemški lovci zbili
5 strojev.

Letalski napadi na otok Lampedusa in
na Tripoli niso povzročili izgub; škoda je
lahka.

Blizu rtiča San Vito (Palermo) so našli
razbitine nekega angleškega dvomotornega le-
tala, ki ga je pri nekem prejšnjem napadu za-
dela in zažgala protiletalska obramba, kakor
tudi trupla šestih članov posadke.

Izgube v decembru

Rim, 11. januarja. AS. Glavni Stan Italijanskih
Oboroženih sil objavlja: Izgube meseca decembra
in izgube, ki niso bile navedene v prejšnjih so-
znamih pa so do 31. decembra prispelo o njih
predpisane listine in imena so:

Vojska: Severna Afrika (Libija in Tunis):
padlih 492, ranjenih 1027, pogrešanih 396.

Rusija (15. seznam): padlih 236, ranjenih 787,
pogrešanih 81.

Balkan in ostale zasedene pokrajine: padlih
271, ranjenih 422, pogrešanih 15.

Sredozemsko področje: padlih 105, ranjenih 89.
Mornarica: padlih 280, ranjenih 520, pogreša-
nih 1369.

Letalstvo: padlih 65, ranjenih 37, pogrešanih
205.

Seznam padlih je bil objavljen v dodatku li-
sta »Oborožene sile«. Slavno padlim in njihovim
rodbinam velja ginjena neminljiva hvalečnost do-
movine.

Italijani iz Vzhodne Afrike dospeli v Trieste

Trieste, 11. januarja. AS. Včeraj zjutraj po de-
veti uri sta pripluli v pristanišče motorni ladji
»Vulcania« in »Saturnia«, ki sta imeli na krovu
italijanske rojake iz pokrajin Trieste, Gorizia,
Udine, Fiume, Pola in Zara. Ti so dospeli iz ita-
lijanske Severne Afrike. Pozdravilo so jih mestne
oblasti pod vodstvom načelnika, zveznega tajnika
in zastopnika ministrstva za italijansko Severno
Afriko ter stranske organizacije. Ženski fašiz
v Triesteju in razne mestne ustanove so jim takoj
skrbno postregle s toplimi pijačami in okrepečili.
Počasi se je izkrcalo okrog 100 družin večinoma
ženske in otroci, ki jih je množica meščanov, raz-

vrščena ob pomolu, vneto pozdravljala. Z »Vulca-
niac« in »Saturnia« sta se vrnili iz vzhodne
vzhodne Afrike z nemškim generalnim konzulom
dr. Stromom na čelu. Nemške tovaršice so sprejeli
poslaniški svetnik Doerlenbach, nemški generalni
konzul v Triesteju Von Druffel, uradni nemške-
ga zunanjega ministrstva in voditelji krajevnega
nacionalističnega odseka. Italijanski rojaki
iz pokrajin Gorizia, Udine, Fiume, Pola in Zara
so se odpeljali v svoje kraje. Osebe nemškega
poslaništva, ki so mu dali na razpolago poseben
vlak, se bo s posebnim vlakom danes odpeljalo
v München.

Narodna Kitajska v vojni

Kakor so poročali sobotni listi, je narodna
Kitajska napovedala vojno Angliji in Ameriki.
Ni treba pomisljati, kakšen odmev je imel ta
korak v anglosaških prestolnicah, kajti narodna
Kitajska se je s tem dejanjem popolnoma uvr-
stila med sile trojne zveze in to njeno dejanje
je zadnji korak v naraščanju vstaje proti se-
vernoamerikemu in angleškemu imperializmu
na Daljnem vzhodu ter obenem poročilo go-
tovo zmage in dosegne novega pravičnega sve-
tovnega reda. Odločitev narodne kitajske vlade
ima torej daljnosežni pomen. Narodna Kitajska
je dokončno in aktivno začela sodelovati pri

obnovi vzhodne Azije, katero vodi Tokio. Van-
gčingvejska Kitajska pomeni s svojimi 480 mi-
lijoni prebivalcev dragoceno politično ter vo-
jaško pomoč Japoncem in trojni zvezi. Razen
osamljene in od sveta odrezane čangkajske
Kitajske so zdaj vsi narodi vzhodne Azije ob
strani čudovitih in zmagovitih japonskih sil
proti Združenim državam in Angliji. Pogled
na zemljevid nam kaže, da sodelujejo z Ja-
ponsko proti trojni zvezi Mandžurija, narodna
Kitajska, Tajska in Birma. Te pokrajine so ne-
izčrpne po svojem naravnem bogastvu, kakor
tudi po svojem prebivalstvu. Tako se vzhodna
Azija pod vodstvom Japonske prebujala, orga-
nizira in sodeluje pri novem urejanju vzhod-
ne Azije in posredno tudi pri ustvarjanju no-
vega reda na svetu. Odločitev narodne Kitaj-
ske je prinesla veliko korist Kitajcem samim,
kajti po sklenjenem sporazumu bo japonska
vlada vrnila kitajski vladi upravne pravice nad
koncesijami, ki jih ima sedaj Japonska na Ki-
tajske, tako da bo imela narodna Kitajska
vse svoje suverenske pravice. Končno je še
treba pripomniti, da je vstop narodne Kitaj-
ske v vojno najboljši odgovor na Rooseveltov
govor, ki je obljubil, da bo čungkingška Kitaj-
ska po zračni poti dobivala ameriško pomoč.

Philips se vmešava v indijske zadeve

Bangkok, 11. januarja. AS. Ameriški posla-
nik Philips je takoj po prihodu v Indijo izjavil
časnikarjem, da namerava stopiti v stik z vsemi
voditelji indijske skupnosti. Tako je Roosevelt-
ov zastopnik prvi dan svojega bivanja v Indiji
uradno priznal, da se bo Amerika vmešavala v
notranje indijske zadeve. S temi izjavami je
hotel pridobiti indijsko javnost za Roosevelta,
češ da so v pogledu na Indijo Združene države
ideološko popolnoma nasprotnega naziranja ka-
kor Anglija.

Angleška podmornica potopljena

Rim, 11. januarja. AS. Angleška admirali-
teta sporoča, da se angleška podmornica »Ut
Most« ni v določenem času vrnila v svoje opo-
rišče in da jo je zato treba smatrati za izgub-
ljeno. Imela je 750 ton.

Težave v Kremlju

Buenos Aires, 11. januarja. AS. V uradnih
krogih v Washingtonu se govori, da bo v krat-
kem prišel v Washington ameriški poslanik v
Moskvi Clark Kerr, ki se trenutno mudi v Lon-
donu. Zatrjujejo, da naj bi v beli hiši prikazal
vedno večje težave, ki so v zvezi z vojnimi do-
bovami Sovjetski Rusiji in nezadovoljstvo, ki
ga te težave povzročajo v Kremlju.

Nikola Tesla umrl

Buenos Aires, 11. januarja. AS. V New Yor-
ku je umrl izumitelj Nikola Tesla, rojen na Hr-
vaškem leta 1857. Bil je sodelavec Edisonov. Ni-
kola Tesla je v svojem dolgem življenju iznašel
okoli 900 izumov na polju elektrike.

Več sovjetskih oddelkov uničenih

Sovjetski napadi na Kavkazu, pri Stalingradu in ob Donu krvavo zavrtni — V prvih januarskih dneh je
bilo uničenih ali onesposobljenih 624 sovjetskih tankov

Hitlerjev glavni stan, 11. jan. Nemško vrhov-
no poveljstvo objavlja:

V Severni Kavkaziji, pri Stalin-
gradu in na področju Dona so bili ponovni
napadi številno premočnih pehotnih in oklep-
nih sovjetskih sil v hudih borbah krvavo zavrtni.
Nemško letalstvo je z močnimi silami posegalo v
borbe. Pehotne in oklepne skupine so uničile v
protinapadih sovražnikove oddelke. Kopna vojska
in letalstvo sta uničila ali pa onesposobila 136
oklepnih voz, od tega 60 samo na prostoru okrog
Stalingrada. Lovci so sestrelili pri dveh last-
nih izgubah 20 sovjetskih letal.

Napadalni oddelki so razdeljali v srednjem
odseku fronte večje število bojnih postojank ter
privedli ujetnike in plen.

Borbe okrog Velikih Lukov in jugozar-
padno od Ilmenskega jezera trajajo dalje.

V času od 1. do 10. januarja so oddelki kop-
ne vojske uničili, zaplenili ali onesposobili na
vzhodnem bojišču 624 sovjetskih oklepnih voz.

Pri nadaljevanju letalskih napadov na mur-
mansko železnico so Sovjeti izgubili mnogo
prevoznih sredstev. Hitra bojna letala so po-
topila v pristanišču Murmansku 4.000 tonsko tr-
govsko ladjo in težko poškodovala tovarni parnik.

V Severni Afriki krajevno bojno delo-
vanje. Nemško-italijansko letalstvo je obstreljevalo
sovražna letalska oporišča, postojanke in kolone
na pohodu. Nemški lovci so sestrelili pet letal.

Berlin, 11. jan. AS. V zvezi z novim razvojem
dogodkov na vzhodnem bojišču je zvedela nemška
uradna poročevalska agencija, da je bila nemška
obramba severovzhodno od Ljvnega zelo uspeš-
na. Boji so še v teku. Izvedelo se je tudi, da so
Sovjeti na leningrajskem odseku začeli zbirati
velike množice vojaštva. Ni neverjetno, da bi so-
vražnik tudi tukaj začel z ofenzivo, upajoč, da bo
končno le dosegel kak strateški uspeh. Ta uspeh
bi bil v razbitju blokade prestolnice bivših carjev
ter odprtju poti proti Baltiku. Ti nameni pa ne
morejo biti in ne bodo doseženi. Vsi poskusi pro-
dreti skozi mogočen obroč so vedno spodleteli.
Nič boljšega uspeha ne bodo imeli novi poskusi.

Nov udarec angleškemu ladjevju

13 petrolejskih ladij s 124.000 tonami potopljenih, tri druge torpedirane

Hitlerjev glavni stan, 11. januarja. Nemško
vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole pose-
no vojno poročilo:

Delovanje skupine nemških podmornic proti
skupini nasprotnih ladij, ki je plula od Trinidada
proti Gibraltarju, je rodilo velik uspeh.

Skupina ladij je bila silno zastražena. Sestav-
ljale so jo izključno samo velike petrolejske ladje,
ki naj bi prepelejale gorivo v Severno Afriko.

V hudih bojih je bilo 13 ladij s skupno
124.000 ton potopljenih, tri druge pa torpedirane.

Skupina ladij je bila docela uničena.

Izguba pomeni hud udarec angleški in ame-
riški strategiji v Severni Afriki.

Berlin, 11. januarja. AS. Nemški tisk objavlja
podrobnosti o udarcu, ki so ga zadale nemške pod-
mornice sovražnemu trgovskemu ladjevju in ob-
ravnavna radijski govor kontreadmirala Lutwowa, ki
je poudaril težo ter pomen sovražnih izgub zlasti

v tej dobi, ko potekajo boji v Severni Afriki. Ko
bi general Eisenhower najbolj potreboval petro-
leja, je bilo 13 petrolejskih ladij potopljenih. Kontre-
admiral Lutwow pripominja, da so nove izgube
petrolejskih ladij tem huje, ker so bile severno-
ameriške petrolejske ladje od začetka vojne že
itak zelo zdesettane. Petrolejske družbe Združe-
nih držav so v pohodu po zaslužku pošiljale znatno
število petrolejskih ladij v angleška ter zavezniška
pristanišča in tako nudile lepe cilje osim pod-
mornicam. Naj bodo anglosaški propagandisti po-
rekli kar koli, nobena ameriška ali angleška pod-
mornica ne bo mogla nikdar nadomestiti teh izgub.

»Völkischer Beobachter« poudarja, da so so-
vražniki zlasti zadnje leto zgubili izredno visoko
število petrolejskih ladij. Ze pred nekaj meseci
je moglo nemško vrhovno poveljstvo objaviti, da
je bilo od začetka sovražnosti uničenih 4.000.000 ton
sovražnih petrolejskih ladij. To število od tedna
do tedna narašča.

Značilnost bojov na vzhodu

Berlin, 11. januarja. AS. Po zadnjih poročilih
so se tudi včeraj nadaljevali trdi obrambni boji na
vzhodu. Timoško je vrgel v bitke nove rezerve,
s katerimi bi rad dosegel vsaj nekaj uspeha. Edi-
ni uspeh rdečega maršala je, kakor piše DNB,
ustvaritev položaja, ki se da primerjati z viškom
obrambnih bojov lanske zime. Ta položaj je zna-
čilen po vrsti napadov in protinapadov; kaotičnih
nasopov, napadalev ter metoditne in organske
reakcije branilcev. Nemška obramba je metoditna
in organska in gibljiva. Nastopi v najprimernej-
šem trenutku. Vsak sovjetski nastop se zlomi ob
močnem zidu, ki je bil za vsako morebitnost zgra-
jen. Cilji nemške obrambne zidu so: 1. po-
stopno onesposobljenje sovražnega napada; 2. si-
stematitno izčrpanje sovjetskega vojnega stroja
tako, da v svojih napadih na obrambni zid ni sa-
mo nezmožen predreti nemško obrambo, marveč

je tudi istočasno izpostavljen napadom branilcev,
ki jim služi obrambna črta za močno napadno
izhodišče. Tako bo verjetno ostalo do konca zime,
kakor je bilo preteklo jesen na srednjem in juž-
nem odseku; 3. osredotočenje sil na kratkih od-
sekih, ki imajo zato večjo obrambno in napadal-
no moč s to prednostjo in hranijo velike rezerve
za bodoče nastope. Kakor se vidi, je podan t-melj
za popolno in mirno zaupanje v sedanje in bo-
doče dogodke na vzhodu. V ostalem pa je značil-
na zaskrbljenost anglosaških vojaških opazovalcev,
ki se boje posledic hitrega izčrpanja sovjetskih
armad, kar bi lahko imelo neprijetne posledice
v najkritičnejšem trenutku, kadar bi Angleži in
Amerikanci pri svoji razbojni pomladanski
ofenzivi radi računali na fazbremenitev na
vzhodu.

Manifestacije v narodni Kitajski

Šanghaj, 11. jan. AS. Šanghajski tisk, ki je za-
dne dni že večkrat napovedal bližnje stvarne po-
sledice potovanja predsednika narodne kitajske
vlade Vangčingveja na Japonsko, je posvetil več-
raj v rednih in izrednih izdajah skoraj vse svoje
strani nad vse važnim odločitvam nangkinške in
tokijske vlade. Vojna napoved Združenim državam
ter Angliji ter istočasna japonska umaknitev iz Ki-
tajske ter njene izredne koncesije pomenijo zače-
tek nove zgodovinske dobe obnovljene kitajske re-
publike. Tisk zlasti poudarja močne napade na an-
glosaške sile, vsebovane v izjavah predsednika
Vangčingveja ter pohvalo poslaničniku Sigemicu, ki
se mu je posrečilo doseči tesno sodelovanje med
Kitajsko in Japonsko. Na vidnem mestu je tudi
Vangčingvejeva trditve o skupnih idealih, ki vežejo
osne sile z Japonsko in Kitajsko v borbi proti
Združenim državam in Angliji za zgraditev novega
svetovnega reda. Pod velikimi naslovi je celotni

tisk na prvih straneh objavil posebne čestitke kitaj-
skemu narodu, ki sta jih ob vstopu v vojno izrekla
italijanski ter nemški veleposlanik.

Hankov, 11. jan. AS. Šest ameriških letal vrste
»P 40« je napadlo mesto Čing v pokrajini Upch.
Protiletalska obramba je dve napadajoči letali se-
strelila, ostala pa zapodila v beg.

Nangking, 11. jan. AS. Ob vstopu narodno
Kitajske v vojno na strani sil trojne zveze
je nangkinški zunanji minister priredil časten
sprejem diplomatskih predstavnikov Japonske,
Italije, Nemčije, Mandžukua in drugih narodov.

Nangking, 11. januarja. AS. Veleposlanik
Stahmer, ki je na poti na svoje novo službeno
mesto v Tokio, je preko Šanghaja prispel v
Nangking, kjer bo pred odhodom v Tokio urad-
no obiskal Vangčingveja in druge visoke osebi-
nosti nangkinške vlade.

Nemške železnice

Berlin, 11. januarja. AS. Nemčija je imela
leta 1937 54.500 km železniškega omrežja, do
konca leta 1942 pa se je to število skoraj po-
trojilo, tako da je dolžina nemških železnic
sedaj 171.000 km. V to število so vštete proge
Češko-moravskega protektorata, Nizozemske ter
zahodnih zasedenih pokrajin. Število železniških
uslužbenecv obojega spola znaša 1.700.000.

Nove omejitve na Angleškem

Lizbona, 11. januarja. AS. Iz Anglije poroča-
jo, da imajo normalne osebe od januarja naprej
pravico dobiti 1 jajce na mesec, dočim imajo bol-
ni, noseče ženske in otroci večje ugodnosti. Od
danes je tudi zmanjšan obrok sira, ki znaša 6 unč,
t. j. okoli 170 gr na dan. Otroci, bodoče matere
in bolniki dobivajo 12 unč.

Dve švedski ladji potopljeni

Stockholm, 11. januarja. AS. Iz Stockholma
poročajo, da je neka angleška podmornica pred
norveško obalo potopila dve švedski ladji, in
sicer: največjo švedsko petrolejsko ladjo, 16.450
tonsko »Sveajarl« ter 7760 tonsko motorno ladjo
»Brasilec«. Pluli sta proti južni Ameriki. Posadki
sta rešeni ter se nahajata v nekem norveškem
pristanišču.

Rooseveltov zastopnik za Avstralijo

Lizbona, 11. januarja. AS. Iz Washingtona po-
ročajo, da je bil imenovan za Rooseveltovega oseb-
nega zastopnika v Avstraliji tajnik ameriške de-
mokratske stranke Edvard Flynn.

Naročajte »Slovenca« !

Kazni za prekrške oskrbovalnih predpisov

Urad za kontrolo cen Visokega komisariata sporoča:

V obdobju od 1. do 15. decembra 1942 je Kr. kvestura izrekla naslednje kazni za kršilce preskrbovalnih predpisov:

Zaradi nedovoljenega povišanja cen: Predalič Ivan, posestnik, Strahomer 1, obsojen na 1500 lir globe. — Gliha Ivan, posestnik, Kostanjevica, globa 3000 lir. — Višnjec Roman, trgovec, Vožarski pot 1, Ljubljana, globa 1500 lir in 10 dni zaprtje obrata. — Knez Ivan, trgovec, Ljubljana, Frankopanska 24, globa 1500 lir. — Kočvar Ivan, prodajalec, Slomškova 7, globa 2500 lir in zaprtje obrata za 15 dni. — Zupančič Franciska, prodajalka, Dolenjska cesta 14, globa 500 lir in 10 dni zaprtje obrata. — Podborski Peter, trgovec, Celovška 34, globa 2000 lir in 15 dni zaprtje obrata. — Bahovec Pavel, trgovski zastopnik, trdnjave Anton Serbec, Sišenska 63, globa 500 lir. — Šlosar Ivana, gostilničarka, Stefanova 1, globa 1500 lir in 10 dni zaprtje obrata. — Martinčič Avgust, kovač, Jadranska 17, globa 500 lir. — Radanovič Ivan, skladiščnik pri Gospodarski zvezi, Podlimbarskega 40, 1000 lir globe. — Kovačič Justina, prodajalka, Zidovska steza 6, globa 1000 lir in 10 dni zaprtje obrata. Jezeršek Josipina, prodajalka, Mandelčeva 7, 500 lir globe in 10 dni zaprtje obrata. Inž. Ferline Bogdan, ravnatelj Kmetijske družbe, Skrabčeva 6, globa 2000 lir in 10 dni zaprtje obrata. — Mencinger Stefan, trgovec, Šmartinska 10, 1000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata. Gvozdanovič Zarko, prodajalec, Florjanska 40, 1000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata.

Zaradi prodaje mesa na prepovedane dni: Stanič Alojzij, mesar, Vodnikova 169, 1000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata.

Zaradi nakupa govejega mesa na prepovedan dan: Grabelšek Franc, mesar, St. Petrska 76, 1000 lir globe.

Zaradi tihotapstva maščob in mesa: Eker Ana, trgovka, Cesta dveh cesarjev 107, 1000 lir globe.

Zaradi tihotapstva masla: Stojan Ana, prodajalka, Galjeva 5, globa 500 lir.

Zaradi tihotapstva mila in kavnih nadomestkov: Jereb Ivana, kmetica, Rovte 10, naznanjena sodišču, Logar Ivana, gospodinja, Rovte, naznanjena sodišču.

Zaradi prodaje vina po nedovoljeni ceni: Šaplja Vladimir, gostilničar, Streliska 22, 2000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata. Krek Ivan, trgovec, V. Vittor Emanuel III, 1000 lir globe.

Za prodajo kozmetičnih predmetov na debelo brez odobritve cene: Germšek Irena, trgovka, Zidovska 3, globa 3000 lir.

Za prodajo vermuta brez odobritve cene in previsokih cen: Radonič Plo, trgovec, Malenškova 5, globa 1500 lir in zaprtje obrata za 15 dni.

Za prodajo racioniranih živil brez odvzema odrezkov: Škerjanc Marija, poslovođkinja, Zeljarska 11, globa 2000 lir in 15 dni zaprtje obrata.

Za neredno vodenje registra racioniranih živil: Kozelj Alojzij, poslovodja Zadruga mestnih uslužbencev, Krojaška 7, naznanjena sodišču.

Za nedovoljeno strojenje kož: Petelin Anton, strojar, Zg. Kašelj 38, naznanjena sodišču.

Okrajno glavarstvo je v novembra izreklo naslednje kazni za tihotapski nakup in prodajo mesa: Hodnik Ivan, vrhnik, 100 lir globe in zaplenitev blaga; Strucl Jakob, Ljubljana, 100 lir globe in Kalar Ivana, Ljubljana, 100 lir globe in zaplenitev blaga. **Za skrivno klanje:** Persin Anton, Ježica, 1000 lir globe in zaplenitev blaga. Pregelj Marija, Kozarje, 1000 lir globe in zaplenitev blaga. Božičnik Josip, Ježica, 500 lir globe in Kmetič Miha, Ježica 500 lir globe. — **Za nedovoljen prevoz živil:** Dobovšek Franc, Ljubljana, 50 lir globe in zaplenitev blaga. Smrekar Božidar, Ljubljana, 100 lir globe in zaplenitev blaga. — Decembra pa so bile izrečene naslednje kazni: za nedovoljen nakup

mesa: Zalokar Ciril, Zalog, 100 lir globe in zaplenitev blaga, za nedovoljeno strojenje surovih kož: Petelin Anton, Sp. Kašelj, 200 lir globe in zaplenitev blaga.

Okrajno glavarstvo je v Novem mestu je izreklo naslednje kazni v mesecu novembru: za nakup oblačilnih predmetov brez točk: Brborič Karel, trg., Ljubljanska 12.300 lir točk. Za prodajo oblačilnih predmetov brez odvzema točk: Srečko Matej, trgovec, Ljubljana, Strosmajerjeva 8, globa 300 lir, za opustitev navedbe cen: Pungercar Josipina, Gruča 6, občina St. Jernej, 50 lir globe. Za prekoračenje cen: Petrič Zofija, gospodinja, Pučleva 5, 100 lir globe. Stampelj Franciska, gospodinja, Potov vrh 8, občina Smihelj Stopiče, 50 lir globe. Za mletje žita brez bolete in nerednega vodenja registra: Potočar Ivan, mlinar, Bučna vas, občina Prečna, 300 lir globe in zaplenitev blaga. Nadalje so bili obsojeni na 50 lir globe in odvzem blaga zaradi prevoza žita brez mlinske bolete: Može Anton, posestnik, Vel. Bučna vas 25, občina Prečna, Jaklič Franc, posestnik, Vel. Bučna vas 6, občina Prečna, Lukman Mihael, posestnik, Vel. Bučna vas 18, občina Prečna, Nagel Franc, železnikar, Vel. Bučna vas 24, Gasperšič Josip, delavec, Irča vas 33, občina Smihelj-Stopiče 3, Zupančič Franciska, gospodinja, Brod 24, občina Smihelj-Stopiče in Hrovat Franc, kmet, Brod 5, občina Smihelj-Stopiče. Za nedovoljen nakup govejega mesa: Jevnikar Josipina, Vrhovo 5, občina Velika Loka, 500 lir globe in odvzem blaga. Za neprijavljen nakup prašiča: Windischer Josip, Kolodvorska 2, 200 lir globe in zaradi nerednega vodenja registra ter nedovoljenega nakupa racioniranih živil: Maurovič Adolf, pek, Trg Littorio 16, 100 lir globe, 1 dan zapore in zaplenitev blaga.

Okrajno sodišče v Ljubljani je meseca novembra izreklo naslednje kazni: za nedovoljeno trgovanje z živilskimi kartami in oblačilnimi izkaznicami: Roškar Ludvik, dijak, Florjanska 13, 100 lir globe in 1 mesec zapore, Potočnik Evstahij, ključavničar, Cesta na Loko, 50 lir globe, Povhe Srečko, delavec, Zeljarska 50 lir globe in Brglez Anton, invalid, Hradečkova 32, 50 lir globe.

Civilno in kazensko sodišče v Ljubljani je izreklo novembra naslednje kazni: Markovič Alojzij, Vodovodna 22, zaradi nedovoljene rabe oblačilne nakaznice in prodaje te nakaznice 200 lir globe in 2 meseca zapore. V decembru pa so bile izrečene naslednje kazni: Zaradi kupoprodaje živilskih izkaznic: Lubej Rajmund, zavarovalni polnik, Hrenova 16, 100 lir globe in 5 mesecev zapore; Zobec Josip, trgovec, Poljanski nasip, 100 lir globe in 1 mesec zapore in Hvala Franciska, upokojenka, Puharjeva 1, 100 lir globe in 2 meseca zapore.

Jesenski nogometni prvak je Torino

Samozavestno se je vzpenjala enajstletna Livorna skozi vso jesensko nogometno sezono od uspeha do uspeha. Po vsej pravici smo mogli pričakovati, da si bo Livorno priboril naslov jesenskega prvaka. Preteklo nedeljo je bil še na vrhu razpredelnice z 20 točkami; ko pa so včeraj odigrali 15. ali zadnje kolo, je nastopil Livorno brez svojega izvrstnega vratarja Assirellija in je moral pustiti v Milano dragoceno in odločilno točko. Izid v Milano je bil 1:1 ali z drugimi besedami: Milan je odšel priletno poletnemu moštvu Livorna zmagovito točko.

Neuspeh Livorna seveda ne pomeni posebnega poraza, kajti prvenstvo je dospelo šele do 15. postaje ali do polovice. Še bo dovolj časa, da se pokaže, kateri klub ima letos najboljšo igralko. Če bo Livorno v bodoče odpovedal, tedaj bosta prišla do besede Torino in Juventus. Včeraj je bila sreča na strani Torina. Igral je doma proti Bariju in ga odpravil z lepo razliko 3:0. To pomeni, da je pospravil obe možni točki, da je po točkah dohitel Livorno, po golih pa ga je krepko prehitel. Torino je torej prvi na razpredelnici, oba pa imata po 21 točk. Razlika v golih je naslednja: 36:12 za Torino in 28:21 za Livorno.

Tretji na razpredelnici je Juventus. Preteklo nedeljo so v listih še zelo hvalili napadalno vrsto Juventusa, včeraj pa se ni izkazala. Če pomislimo, da je tudi Juventus med kandidati za državnega prvaka, in da je igral včeraj z Vicenzo, to je z moštvom na zadnjem mestu, tedaj bi upravičeno pričakovali boljši izid kakor 0:0. Najmanj, kar lahko trdimo, je to, da se napadalna vrsta, ki jo vodi Meazza in ki jo podpirata Borel in Lushta, tokrat ni obnesla. Niti enega gola se ji ni posrežilo poslati v mrežo Vicenza.

Prijetno je presenetljivo včeraj Triestina, ki je igrala v Rimu proti lanksemu državnemu prvaku Romi. Tu je doživela Triestina svoj prvi uspeh sezone: Romo je premagala z 2:1. Z Romo letos nekaj ni v redu. Preteklo nedeljo smo že hoteli pohvaliti njenega novega trenerja; smo pa storili prav, da tega nismo storili, zakaj po včerajšnjem izidu na lastnih tleh bi bila pohvala preurajena.

Na kratko povedano je dalo včerajšnje 15. kolo državnega prvenstva naslednje izide:

Bergamo: Atalanta: Lazio 2:0

Genova: Bologna: Liguria 7:1

Torino: Torino: Bari 3:0

Benetke: Ambrosiana: Venezia 2:0

Dve premieri v Operi: Sestra Angelika in 7. simfonija

Med dela, ki v ljubljanski Operi že dalj časa ali pa še sploh niso bila izvajana, spada gotovo Puccinijeva enodejanka »Sestra Angelika«. Ker delo ne izpolni celovečernega sporeda, se navadno izvaja kot trilogija v družbi drugih dveh Puccinijevih enodejank: »Il tabarro« (plašč) in »Ganni Schicchi«. Pri nas je dopolnil večer operni balet s plesi na Beethovnovi VII. simfoniji.

»Sestra Angelika« je vsebinsko kot glasbeno prikupna opera. Libretist Forzano ji je dal sicer za podlago dejanje, ki bi bilo morda verjetno v srednjem veku, kamor je tudi postavljeno, gotovo pa popolnoma nemogoče po današnji cerkveni praksi. Za ustvaritev dramatične napetosti, za močan porast, za prikazanje silnih kontrastov je pa bilo zanj kot tudi za skladatelja od sile hvaležno. Puccini je šudovit v liričnem slikanju idiličnega samostanskega življenja, ravno tako pa eruptiven in že kar naturalističen v prikazovanju viharjev, ki pretresajo dušo sestre Angelike. To vlogo je odplela Heybalova z njej lastno dramatično silo; posebno proti koncu je izraznost vsestranske stopnjevala do skrajnih možnosti. Sicer pa tudi Puccini stavi na pevko take zahteve, da jih zmorejo je najboljše moči. Tudi Golobova je s svojim petjem in igranjem ustvarila kot trdosrčna teta sestre Angelike lik, kot si ga boljše misli ne moremo. Zelo dobre so bile Poličeva, Karlovčeva in B. Stritarjeva v vlogi opatinje, sestre gorečnice ozir. učiteljice novink. Z uspehom so nastopile še Polajnarjeva, Medveščakova, Neratova, Cankarjeva, Urbančeva in Džanga.

Režiral je Primožič, ki je imel težje stališče v prvi tretjini igre, ko se dejanje kar noče razgibati; do čim dalje močnejših viškov je dvigal igrati dobro, da je imel igralkam oz. pevkam dosti tuj milje dejanja povsem verjetnostnega značaja. Da se taka dejanja lahko tudi izrode in izpreverijo v banalnost ali v smešnost, moremo večkrat opazovati tudi na prvovrstnih odrih. S finim čutom za lirična in močna dramatična mesta, za prva morda še bolj, je dirigiral Nefat. Orkester je pri prvi predstavi dosti čisto zvenel, pri drugi ne tako. Prevod besedila je oskrbel Stritof.

Problematičnega dela se je lotil M. Kurbos, ki je postavil na oder po L. Mjasinovu zamisli koreografirano Beethovnovi VII. simfonijo. Bolje rečeno: za Kurbosa je obstojal problem bolj v tem, kako bo to delo, ki zahteva v zasnovi številnega baleta, izvedel z manjšim številom sodelavcev. Za glasbenika ki je vajen poslušati Beethovno glasbo, izrečno še simfonično, brez drugih motečih elementov, je bilo nepričakovano to, da je sploh kdo prišel na misel, Beethovnov same zase tako visoko stoječe in izklesane simfonije porabiti kot

spremljačo glasbo za baletni nastop in jim tako dati podrejeno vlogo; tudi poskus, absolutno glasbeno mišljenemu delu dati neko programsko vsebino, ki je deloma svetopisemska in še bolj mitološka, je tvegan. Gotovo je L. Mjasina zavedlo h koreografiji te simfonije dejstvo, da je njen osnovni element ritem, omamno slavnostno razpoloženje, nebrzdana veselost, bakhantska razbrzdanost, kontrastno k temu pa tudi idilična umirjenost in sočen, dražljiv zvok. Poznomo pa tudi razne razlagave, ki so skušali najti v tem delu neko drugotno, izven čistih glasbenih zakonov ležečo vsebino. Naj bo že kakor koli: Mjasin je imel s tem delom, kot beremo, velik uspeh, ki tudi v naši Operi v Kurbosovi prireditvi ni izostal.

Ce samo v nekaj potezah ocenimo ves nastop, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da so solisti kot tudi baletni zbor svojo nelahko nalogo dobro rešili. Med številnimi solisti omenim samo Kurbosa, čeprav ni bila razdalja med njim in med ostalimi preobčutna. V zboru je vladala lepa enotnost; pri neštetihi gibih in kretanjih pa majhne motnje seveda niso izključene. Posebno posrečene so bile nekatere zaključne skupinske scene, ki so imele vprav monumentalni značaj. Tudi idejna skladnost med glasbo in med plesom je bila vzorna; viški, v katero raste glasba zlasti ob zaključku posameznih stavkov, so bili tudi v plesu primerno nakazani. Ta nastop našega baleta je bil gotovo največja in najtežja preskušnja njegovih zmoglosti v zadnjih letih. Trud in delo, ki ju je balet v teku študija VII. simfonije opravil, bosta gotovo kmalu rodila vidne sadove.

Tudi VII. simfonijo je dirigiral Nefat, ki je moral poleg čistih glasbenih momentov imeti ozir tudi na plesni del, kar je njegovo sproščenost nujno oviralo, vendar ne v toliki meri, da bi glasba izgubila svoj pravi obraz. Da je ves večer dosegel tako lep uspeh, je v veliki meri tudi Nefatova zasluga.

Ljubljanski komorni duet

Oba koncertanta: prof. A. Trosta in prof. Jana Slaisa smo že večkrat slišali v skupnem nastopu, vendar v taki popolnosti kot na zadnjem koncertu se nam do zdaj, brez pretravanja rečeno, še nista predstavila. Gotovo je bil notranje gibalo s tako resnostjo pripravljene koncerta življenjski in umetniški jubilej prof. Jana Slaisa, vzgojitelja tolikih naših violinstov. Da se pa ob obilnem pedagoškem delu ni odtujil in izneveril svojemu prvotnemu udeleževanju, to nam je na tem nastopu znova dokazal.

Na sporedu so bila tri po času nastanka in zato tudi po slogu dokaj različna dela: Veracinijeva VI. sonata v e-molu v Respighijevo priredbi, Beethovnova sonata v e-molu op. 30, št. 2, in Bortkiewiczova sonata op. 26. Veracini gradi oblikovno jasno, v izrazu je prozoren; v prvi vrsti mu gre za čisto muziko brez posebnih subjektivnih primesi; oziroma se na izrazne možnosti solističnega instrumenta, ki mu tudi vseskozi da prvenstveno vlogo. Beethoven je svoje tri violinške sonate op. 30 posvetil ruskemu cerju Aleksandru. Srednja v e-molu, ki smo jo na koncertu slišali, je med njimi najbolj znana in spada sploh med najznamenitejše Beethovneve violinške sonate. Njena odlika sta silen zanos in velika izvirnost v vseh stavih. Bortkiewicz kaže v prvih dveh stavih bolj svetovnjaško lice, v tretjem stavku udari na dan njegova prava narava. V ostalem je njegovo delo v vsakem oziru možan odraz dobe, v kateri je nastalo.

Izvedba obeh koncertantov se skoraj izmišlja ocenjevanju; tudi smo o njihnih odlikah že ponovno govorili. Vendar bi znova poudaril izdelanost igre v posameznem instrumentu kakor tudi medsebojno povezanost in pravilno razmerje koncertantov v skupni igri. S svojo igro sta vseskozi vezala poslušalce nase in jih držala v napeti pozornosti. Pri solistu prof. Slaisu bi še posebej omenil izredno topel in sproščen ton, odmaknjen sleherni materiji. Številni poslušalci so oba umetnika za njuno izvajanje nagradili z živahnim odobravanjem.

Zaplemba premoženja upornikov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naredbo, s katero se izpreminja dosedanja naredba o zaplembi premoženja upornikov. — Prvi odstavek čl. 5. te naredbe z dne 6. novembra 1942 se glasi odlej takole:

Predloge za zaplemba predlože Visokemu komisariatu vojaška poveljstva (Kr. vojska, Kr. karabinjerji, Kr. finančna straža, Prostovoljna nacionalna milica) in policijski organi, ki so ugotovili odgovornost oseb, na katerih stroške gre postopek ali naravnost, kar tiče mesto Ljubljano potom Zavoda, o katerem govori čl. 10. naredbe, ali za ostalo pokrajino potom okrajnih komisarjev, ki so pristojni za določeno ozemlje.

V zvezi z to naredbo je omeniti, da je bila doslej izrečena zaplemba imovine naslednjih oseb v Ljubljani v korist že navedenega zavoda, in sicer premične kot nepremične imovine brez razlike:

1. Hribernik Fritz, sin Jakoba in Terezije Demšar, roj. v Koroški Beli 17. julija 1913, stanujoč v Ljubljani, Celovška cesta 50.

2. Medvešek Rudolf, sin Josipa, roj. v Gorici 21. februarja 1908, stanujoč v Ljubljani.

3. Romahv Peter, sin Petra in Ivane Hafner, roj. v Admontu 20. maja 1898, stanujoč v Ljubljani, Podlimbarskega 27.

4. Kos Leopoldina, hči Ivane Kos roj. v Idriji 6. novembra 1899, stanujoča v Ljubljani.

Zaplemba je izrečena v korist Ustanove za upravljanje, likvidacijo in nakazilo posestev upornikov. Zaradi tega pozivlja oblast vse lastnike predmetov, ki so last navedenih, da jih morajo v 30 dneh prijaviti, ravno tako tudi dolgove, ne smejo pa izročiti ali prodati stvari, ki pripadajo navedenim, tretjim osebam, niti sprejemati vplačil za njih dolgove.

Iz vzrokov vojne nastaja orožje miru

POT POLITICNE MOČI PETROLEJA

I.

V muzeju Trocadera v Parizu lahko vidi obiskovalec glasbeni instrument iz Osrednje Afrike. Ta instrument ima izredno veliko, s kožo prevlečeno resonančno omaro in lepo izrezane lesene dele, kot vene vsega pa blesteč, okovan in nadvse umetno predrt vrtničast kovinski del; ta obstoji iz ploščato potolčenega bencinskega kanistra. Razločno lahko na njem bere ime »Shell« ...

Da je danes v najbolj temnem delu Afrike bencinski kanister, da prebivajo beduini v puščavah Male Azije namesto v šotirih v kočah iz razbitih bencinskih posod, je več kot redkost. Ravno na Črnem predelu zemlje so bile širne pokrajine tisočletja ločena od sveta, njihovo odkritje se nam je zdelo do najnovejše dobe nemogoče, ker je n. pr. povsod tam, kjer je tsetse-muha preprečila življenje velikih živali, bilo v rabi samo najbolj preprosto prometno sredstvo: vsa bremena so nosili samo ljudje. Šele odkar najdete bencinska skladišča tako v Notranji Afriki kakor tudi v ledenih arktičnih puščavah, so se tovorne steze in pota spremenile v ceste, šele avto je omogočil ogromne prevoze in najbolj oddaljenih delih zemlje. Z avtomobili in letali so prodirali raziskovalci, ki so izbrislali zadnje bele lise na zemljevidih. Tako so n. pr. z letali razvinoili stroje, ki so napravili iz doslej nedostopne notranjosti Nove Gvineje najbolj bogate pokrajine zlata.

Niso bili zastoj vsi veliki državniki od Darija, Cezarja, Karla Velikega in Napoleona do sodobnih velikih državnikov Mussolinija, Hitlerja in drugih, istočasno tudi vneti pospeševalci gradnje cest. Goethe je rekel leta 1828: »Ne bojim se, da bo Nemčija enota; našo

dobre ceste in bodoče železnice bodo opravile svoje delo.« Sto let pozneje je naročil Čang Kajšek Sven Hedinu, naj izdela načrte za ceste in pota, ki naj Kitajsko politično in gospodarsko zrevolucionirajo. Danes so pokrajine, ki so bile izločene tisočletja iz svetovne trgovine, povezane z novo avtomobilsko cesto od Rangoona do Čungkinga in so postale močne za trgovski promet in ta cesta je postala kmalu bolj pomembna za kitajsko-japonsko vojno, kot marsikatera dobljena bitka. Ceste skozi Libijsko puščavo in po divjih pokrajinah Abesinije so odprle svetu velikanske pokrajine, ki so do pred nekaj leti bile komaj znane ostalemu svetu. Poleg tega se značne poti preko Pacifika, Atlantika, preko arktičnih pokrajin in obširnih pragozdov Južne Amerike: vse te nove prometne poti imajo svoje politične in kulturne posledice, ki niso nič manj pomembne od gospodarskih. In vse te poti bi bile brez pomena, če bi ne bilo avtomobilov in bencina.

Samo v Nemčiji je danes okoli 370.000 kilometrov cest; a vse te ceste bi bile kakor izumrle, če bi ne imele 62.000 bencinskih postaj. 1157 zračnih linij je obratovalo leta 1936 med dvajsetimi pomembnejšimi kulturnimi državami. Vse te zračne proge pa bi bile spet mrtve in brez pomena prav tako, kakor bi bilo brez pomena okoli 8 milijonov avtomobilov v Evropi in okoli 38 milijonov tovornih avtomobilov vsega sveta, če bi ne bilo petroleja. Več kot polovica vse svetovne mornarice je danes na pogon nafte. Pa tudi vsi parniki, ki jih kurijo s premogom, vse železnice, vsi obratki, ki jih žene vodna sila in vsi motorji na veter, bi ne mogli biti v pogonu, če bi ne bilo mazilnega olja. Skoraj noben stroj bi ne mogel teči brez olja.

Neposredno je danes približno petina proizvodnje celotne svetovne energije proizvedena s pomočjo petroleja. Po računih konference za svetovno silo odgovarja ta mehanična sila sili mišice 25 milijard ljudi; na vsakega prebivalca zemlje pride potem takem 12 »železnih sužnjevc«. Brez petroleja bi izpadel vsak peti izmed teh sužnjevc.

V Združenih ameriških državah, kjer odpade na vsakega prebivalca 35 »železnih sužnjevc« — to je najbolj industrijska država

vsega sveta, ki proizvaja desetkrat večjo delovno energijo kakor Kitajska, ki je neprimerno bolj obljubena in po obsegu veliko večja — je danes 35% vse sile v pogonu s pomočjo petroleja. Če bi usahnili petrolejski vrelci ameriških držav, bi izpadlo 12 do 35 sužnjevc. Poleg tega bi država izgubila letno 1000 milijonov dolarjev, ki jih plača kot davek petrolejska industrija.

Washington ve, kaj bi to pomenilo. Zato z vsemi sredstvi išče in osvaja nove petrolejske vrelce. Zato se Amerika že davno bori za petrolejska polja od Sumatre do Kolumbije, od Meksika do Iraka, od Sahalinov do Bahreina, od Romunije do Nove Zelandije. Čim so njihovi domači izviri prišli počasneje teči, je začel oddelek za državo v Washingtonu razdeljevati ukaze na konzulate in poslanstva, ki so skoraj vsi pisani v slogu navodil z dne 16. avg. 1919: »Oddelek za državo je znova spoznal važnost in pomen petrolejskih rezerv tako za sedanost kakor za bodočnost Združenih ameriških držav. Ker druge države iščejo z vso vmeno novo petrolejska ležišča, je treba izdati tej delavnosti izčrpna poročila. Zato dobite zaupna poročila o razdeljenih ali še iskanih koncesijah, o vseh spremembah o nadzorstvu družb za petrolejsko industrijo. Naročamo vam, da podprite z vsemi sredstvi ameriško petrolejsko industrijo, pri čemer pazite predvsem na to, da grev resnici za ameriške koristi ne pa za tuja podjetja, ki so ustanovljena samo po ameriškem pravu.«

Toda Anglija je delala s še večjo verno. Moč Anglije je v njenih mornarici. Skoraj vse moderne edince te mornarice bi bile mrtve brez petroleja. Zato je poskrbela admiraliteta, da ima vlada večino delnic pri Anglo-Iranian Oil Co. Od svetovne vojne dalje pa ima še svojo »Petroleum Imperial Policy Commission«. To je organizem, ki ima nadzorstvo nad vsemi angleškimi petrolejskimi podjetji in obenem jamči, da je v teh podjetjih zgolj čisti angleški kapital in da so v njih nastavljeni ravnatelji, ki so zanesljivo angleški. Ta organizem ima pravno možnost, da prenese prvenstvo vseh teh družb napoloma na angleško vlado.

Nedelja v znamenju zimkega veselja za mladino

Ljubljana, 11. januarja

Ko so nedeljski zvonovi vabil včeraj ljubljanske cerkve, so bile ledene rože na oknih prvo, kar so zagledali. Takoj so vedeli, in kmalu potem občutili na lastni koži, da nam je nebo naklonilo hudo mrzlo nedeljo. Toplotne je kazal jutraj 18 stopinj pod ničlo. Okrog 11. ure je posijalo tako zaželjeno zimsko sonce in vabilo mladino v naravo. Odrasli so preživeli dan doma v toplih sobah, v kavarnah ali gostilnah, mladina pa je uživala zimski radosti na snegu in ledu.

Marsikje so privlekli s podstrešja stare sani, zavili malčke v tople volnene obleke in jih poslali na bližnje klanec. Čeprav je snežena odeja še vedno le pičila in tanka, je bil kljub temu povsod dober saninec. Po vseh gričih in klanecih okrog mesta je bilo živahno vrvenje mladine, ki se ni znebila za mrz, pač pa se je navdušeno vzpenjala s sanmi vedno višje in »vižala« po mehkih prsih navzdol. Malčki do 10. leta so bili nad vse zadovoljni, odrasli med njimi pa bi želeli hujši strmin. Menda je bila to po dolgih letih prva nedelja, ko so ljudje pogrešali umetno sankaljšče, kjer bi se lahko razvilo pravo sankško športno udejstvovanje.

V Tivoliju je bilo precej ljubkih prizorov, ko ste erčevali mlade matere s tri- in štiriletnimi malčki na saneh. Ljubče so jih vlačile po ravnem in v breg, jim popravljale obleko in težko bi bilo

reči, kdo je bil bolj vesel: otroci, ki so uživali, ali matere, ki so jim priredile veselje. Le dva ali tri je bilo videti, ki jim je prišel mrz tako do živega, da so reagirali z debelimi solzami. Krasno sonce je privabilo na plano tudi precej navadnih sprehajalcev.

Tudi drsališča so bila včeraj prav dobro obiskana. Mladina imovitejših meščanov se je vsula na drsališče Ilirije, kjer je bilo drsanje tem prijetnejše, ker sonce ni moglo ledu do živega. Led je dobro držal in omogočil veliki večini prijetno svigavanje po gladki plošči, manjšina podjetnih športnikov pa se je urila v umetnem drsanju. Na Iliriji ste se lahko pričeli, da se udeležuje tam lepo številno nadarjenih drsalcev, ki so že v dobri formi. Prav tako dobro obiskana so bila tudi naravna drsališča. Na teh so se gnetli fantiči in deklički v navadnih zimskih oblekah in z drsalčkami starega tipa na nogah. Človeku, ki si je vse to ogledal, je bilo prijetno ob misli, da je toliko brezskrbne mladine, kateri niso zagrenjena mlada leta. Edina skrb jim je bila, da bi drsalke dobro držale in da bi se naučili loviti in zanič, vijug in preskokov.

Preteklo nedeljo so si ljubljanski otroci še

ogledovali jaslice po cerkvah, včeraj pa so se posvetili zimskemu športu. Konjički, lučke, puške in druge igrače so samevale doma v shrambah, drsalke in sani so prišle do svoje polne veljave. Tu pa tam ste videli nekaj zgodnjih dilcarjev. To so bili petletni otroci, s smučmi, ki so bolj podobne igrački kakor pa športnemu orodju. Nekateri so imeli na nogah navadne doge, nekateri pa meter dolge bloške plohe. Kristijanji ali podobnega res ni bilo videti, pač pa pohlevne smuke in veliko radost, če so jih zvožili brez »pike«.

Snež je bil ves dan »vzrejen, sonce pa je risalo svoje dolge sence v bleščajočo se zimsko naravo. Toplotne moči seveda še ni imelo, svetlobe pa je bilo toliko, da je spominjala na prelepe zime v planinah. Le s težavo so se poslavljali otroci opoldne, ko je vabil zvon k obedu, od svojega prijetnega udejstvovanja na snegu. Ko je dohitel vaš poročevalec znanse s sankaskim drobižem, je doživel ljubek prizor. Stiretni Peter bi se hotel ostati na snegu in se je sprijaznil z mislijo, da mora domov šele tedaj, ko mu je mati obljubila, da se bo do takoj po kosilu spet vrnil na sneg. Takrat je začel vriškati in ni dopovedovati, da danes ne bo do šli spat po kosilu. »Noben ne bo šel spat, tudi Vidka ne in Alenčica!« se je hvalil. Potem je še dodal: »Kako dobre so naše mamice...!«

Nikola Tesla, slavni učenjak in izumitelj — umrl

Ime Nikole Tesla spada brez dvoma v vrsto velikih učenjakov in izumiteljev, ki so obogatili človeško znanje za celotno vrsto novih spoznanj in so zato ponos vsega človeštva.

Rodil se je v Smiljanu v Liki 1. 1856 kot sin pravoslavnega duhovnika. Po telesu je bil zelo slaboten in bi ga bolezen kmalu ugrabila še v deških letih. Oče je želel, da bi sin postal duhovnik,

Nikola pa je bil bolj mikal šudij tehnike. Končno je oče pristal in ugodil sinovemu stremljenju. Nikola je študiral realno v Rakovcu pri Karlovcu, potem pa na tehniko v Gradcu in v Pragi. Po končanih študijah je služil kot inženir pri telefonskem društvu v Budimpešti, potem pri Edisonovi Kontinentalni družbi v Parizu, odkoder ga je Edison poklical v svoj laboratorij v Ameriki. Kmalu nato je ustanovil svoj lasten laboratorij v New Yorku. Že 1. 1882 je v Budimpešti dosegel velik uspeh: rešil je vprašanje prenosa energije izmeničnega toka. V teku svojega dolgoletnega udejstvovanja je

izdal veliko znanstvenih del, še bolj je pa znan kot praktični izumitelj na polju elektro-tehnike. Glavni značaj Teslova znanstvenega in tehničnega delovanja leži v odkrivanju načina proizvodnje, odkrivanju lastnosti in izkoriščanja večfaznih tokov. S tem je bil izvršen osnovni preobrat v tehniki izkoriščanja električne energije, zlasti pa je bilo rešeno vprašanje prenosa električne energije na velike razdalje. L. 1888 je že predaval ameriškim elektro-inženirjem o svojem novem elektromotorju na izmenični tok in o transformatorju, kar pomeni novo dobo moderne elektrotehnike. Na teh osnovah je mogla razrasti vsa moderna elektrotehnika naslednjih desetletij in lahko rečemo, da je le malo izumov bilo tako pomembnih, kakor prav ta, ki je odprl električni energiji vsa pota v vse smeri in razdalje.

Velikega pomena so bile dalje raziskave Nikole Tesla o električnih tokih visoke napetosti in visoke frekvence. Tesla je tako s svojimi raziskavami pripravil vse potrebno za razvoj brezžične telefonije in telefonije. Ne glede na to je Nikola Tesla dal zaščiti nšteto podrobnih svojih izumov s patenti, ki so mu dajali tudi znatne dohodke, tako da se je do konca svojega življenja lahko posvečal nadaljnjim raziskavam.

Njegovo ime bo vedno s častnimi črkami zapisano v vrstah velikih znanstvenikov, ki se jim mora sodobna tehnika zahvaliti za svoj velik napredek in razmah.

Nekatere spremembe v razdelitvi sodnih poslov

Okrožno sodišče v Ljubljani je tudi za leto 1943, kakor za druga prejšnja leta, objavilo razdelitev poslov za posamezne civilne in kazenske, kakor tudi za izvensporne, stečajne, poravnalne in druge zadeve. Predsednik okrožnega sodišča je g. Adolf Hudnik, njega namestnik po činu najstarejši sodnik. K okrožnemu sodišču je dodeljenih 25 sodnikov, ki so jim v smislu objavljene razdelitve poverjeni razni sodni posli, referati in vodstva posameznih oddelkov. Izvršene so bile napram lanskemu letu nekatere spremembe, v splošnem pa so ostali referati neizpremenjeni, prav tako tui sestave posameznih civilnih in kazenskih senatov.

S. o. s. g. Jože Baričević je od civilnega od-

Spravna pobožnost zaradi skrunitve v Ajdovcu

Ljubljana, 11. jan.

Včeraj popoldne ob pol štirih je bila v ljubljanski stolnici pravna pobožnost kot zadostilo za bogoskrustvo, ki so ga izvršili partizani v Ajdovcu ob Žužemberku. Partizani so namreč tam načrtoma zažgali cerkev z Najsvetejšim vred. Zaman so bile vse prošnje župnika, da bi smel Najsvetejše rešiti. Komunisti mu tega niso dovolili. V pravni pobožnosti je najprej govoril ljubljanski škof dr. Gregor Rožman, ki je razložil značaj bogoskrustnega dejanja ter nato pozval vernike k zadoščenju. Po govoru so bile skupne zadoščevalne molitve. Cerkev je bila polna vernikov, ki so zadoščevali za komunistično bogoskrustvo.

Pršla so tudi sporočila o novih skrunitvah podivjanih komunistov. Na Lužarjih so partizani požgali cerkev sv. Duha. Najprej so uničili stolp, nato pa zažgali ostali del cerkve. Svoje bogoskrustno dejanje opravičujejo z raznimi izgovori, ki so pa vsi neopravičljivi. Kaj porečejo k temu požganju cerkva in k tem skrunitvam »katoličani v OF«, ali bolje, katoličani v komunizmu, ki še vedno begajo naivne ljudi, češ, OF ni proti veri!

delka sedaj dodeljen kazenskemu oddelku. Kot predsednik vodi razprave malega kazenskega senata, ki je pristojen za zločine in prestopke v Ljubljani proti obtožencem s črkami A do J in P. Dodeljen je tudi velikemu senatu kot sodnik. Člana trojnega senata, ki mu predseduje g. Baričević, eta sodnika gg. Rajko Lederhas in Matevž Mohorič. Veliki kazenski senat petih sodnikov sodi najhujše zločine, kot n. pr. roparske umore in umore. Ta senat sestavljajo sodniki okrožnega sodišča: Ivan Kralj kot predsednik, njegova namestnika gg. Ivan Brelji in Rajko Lederhas, kot člani: Ivan Brelji, Rajko Lederhas, Jože Baričević, s. okraj. s. France Poljanec.

S. o. s. dr. Julij Felaher je premeščen od kazenskega k civilnemu oddelku. Predseduje civilnemu senatu I. c, ki je pristojen za pravde nad 11.400 lir s črkama tožencev L, M in zakonske pravde po § 46-2 civ. pravnega postopnika. Razprave so ob sobotah v sobi št. 112.

S. o. s. g. Ferdinand Merala je premeščen od okrajnega sodišča v Ljubljani, kjer je vodil izvensporne in skrbne zadeve, k civilnemu oddelku III., nesporni referat, konkurzne in poravnalne zadeve.

Obrtno sodišče. Predsednik obrtnega sodišča s. o. s. dr. Jakob Svet, njega namestnik dr. Stanko Štrukelj in drugi namestnik s. o. s. Anton Sporn. Invalidsko sodišče. Sodnik poedinec za invalide zadeve s. o. s. dr. Edvard Vračko, namestnik s. o. s. Gorečan Fran.

Tiskovno sodišče. Predsednik senata, ki razsoja tiskovne pravde, s. o. s. g. Ivan Brelji. Jetniška uprava. Vodstvo jetnišnice je poverjeno ravnatelju Spreitzerju. Blagajnik-režiser, kontrolor Melihen Valdemar.

Italijankonorveški trgovinski sporazum. Te dni je bil med Italijo in Norveško podpisan trgovinski sporazum za leto 1943, po katerem se ureja medsebojni blagovni promet. Norveška bo dobavljala Italiji ribe in nekatere vrste tekstilij, dočim bo Italija dobavljala Norveški zelenjavo, južno sadje in razne tekstilije.

Komunizem in liberalizem

Kakor se na videz čudno zdi, je vendar živa resnica, da je komunizem otrok in dedič liberalizma. Kajpada otrok, ki ga je oče s svojo napačno vzgojo sprdil in se je potem prav po očetovih naukih dvignil zoper njega, češ da je dal drugim sinovom preveč, a njega da je za doto ogoljufal.

Liberalizem je oznanjal naravno svobodo. Le naravno je, da so narodi blagovest o svobodi željno sprejemali. Manj so pa pazili nato, da jih je liberalizem zastrupil. Njegov nauk ni bil čist nauk o pravi svobodi, temveč nauk, pomešan z zmotami. Liberalizem ni le rolnel proti državnemu absolutizmu in centralizmu, temveč je sploh spodkopaval državno oblast in avtoriteto. Proglasal je ljudsko voljo za vir vsega prava, oznanjal pravice revolucije, proslavljal politične umore. Zahteve politične svobode je raztegnil tudi na območje Cerkve in celo božje. Iziral je krščanstvo iz javnega življenja, iz zakonodavnih zbornic, iz sodišč, iz šol. Tudi naravnost je odtrgal od religije. Preziral je božje in cerkvene zapovedi in postavil človeka samega za vir in normo vseh navedenih ukazov. Iz liberalizma je zajemala loža sovraštvo do Cerkve in krščanske, iz liberalizma svobodomiselnost vseh dežela sovraštvo do krščanstva in nazadnje do Boga. Tako se je širil med narodi odpor proti Cerkvi, proti krščanstvu, proti Bogu. Satanski »non serviam«, ne bom služil, ne gospodariu, ne Bogu (ne Dieu ne maitre) je prevzel sčasoma tudi množice in delavske sloje. Saj je psihološki zakon, da ideje in težnje pronica po časi iz višjih krogov v nižje, iz učenjakskih in proforskih krogov v meščanstvo, iz meščanstva v proletarske sloje.

Tako je liberalizem pripravil tla Marxu, ki je zavrnil Boga in krščanstvo, religijo in moralo, božje in državne zakone, sploh vse, kar je duhovnega in začel oznanjati masam ateizem in materializem. Seveda ne brez klica na boj za svobodo! A tudi tu mu je liberalizem pripravil tla.

Liberalizem se je boril za svobodo »tretjega stanu«, za meščanstvo nasproti duhovstvu in plemstvu. Le logično je bilo, da se je zavzel Marx za svobodo »četrtga stanu«, proletariata. Če naj bo svoboda za vse, zakaj ne tudi za proletarca? Liberalizem je raztrgal vse feudalne vezi, tlačanstvo in podložništvo in osvobodil tudi gospodarstvo vseh ovir in meja. Tako je svobodno gospodarstvo meščan, buržuaj in pod njegovim gospodarstvom se je razvil kapitalizem, ki je na vprav delovnim slojem naložil sužnji jarem in jih obremen oropal najbolj pravične dote, dohodkov lastnega dela. Zato je bilo kajpak dosti umevno, da je rad poslušal Marxa, ki ga je poklical na boj proti kapitalizmu in buržuizmu za osamosvojo proletarcev. Ta osamosvoja, jim je oznanjal, je pa močoča le, če proletariar razbije kapitalistično družbo, kakor je liberalizem razbil feudalno družbo in ustvari s socializmom in komunizmom socialistično in komunistično družbo: vsi lastniki, vsi delavci, vsi enako deležni sadov delal!

Tako je komunizem otrok in dedič liberalizma, a obenem tudi upornik proti liberalizmu, ker je le-ta s kapitalizmom spravil glavno dediščino le v roke nekaterih buržujev.

Pri nas je že Anton Mahnič pred pol stoletjem v »Rimskem katoliku« jasno pokazal na to zakonitost, ki žene delavske sloje z neko težko premagljivo silo v komunizem. »Liberalizem«, je dejal ta veliki mislec, »tira moderno državo v socializem; ta je le sin in torej naravni dedič liberalne države. Tudi zgodovina ima svojo logiko. Kakor resnica rodi resnico, tako laž rodi laž. Liberalizem je velika protikršćanska laž, in ta liberalizem je rodil drugo laž — socializem.«

Mahnič je napovedal socialno-politično revolucijo kot kazen za grehe liberalizma. Sodil pa je, da so tega razvoja mnogo krivi tudi katoliški liberalci. Liberalni katoličani so bili vedno pripravi liberalizma — Mahnič jih s kratko besedo imenuje »četverneke« liberalizma — in so tako zelo pomagali življenju liberalne misli, prav tako so pa zelo ovirali življenje katoliške misli — Mahnič jih zato imenuje »močno zavornico katoliške stvari v boju z nasprotnimi silami«. Liberalni katoličani, je dejal Mahnič, jemlje v javnem življenju od krščanstva le lubezen, kar nje samo pri veliki množici bolj pripiki, kratkovidno pa slepi. Drugim odločnim katoličanom pa očitajo, da »ne poznajo krščanske lubezni in zmrtnosti, da so nestrpni, fanatiki, zeloti, ki dobri stvari več škodujejo, kakor koristijo.« Podtokuje jim tudi »sebične namere«. Tako v imenu krščanske lubezni »izdajajo katoliške borilce zaničevanju« in delajo »brezuspešen trud in trpljenje mučnikov«. Tako liberalni katoličani katoliško dejavnost slabe, krepe pa razdiralne sile, prej liberalizma, sedaj komunizma. d.

Fuzija v triestinski industriji. Velika triestinska družba Aquila z glavnico 55 milijonov lir bo prevzela delniško družbo Carolea v Triesteju, ki ima glavnico 5 milijonov lir, nadalje še družbo Celerita Triestina z glavnico 1 milijon lir.

Italijanska družba avtorjev in izdateljev, ki posluje tudi v Ljubli, pokrajini, je sprejela zdaj naziv v Narodno ustanovo za zaščito avtorskih pravic (E. N. D. A.) s sedežem v Rimu, Via Valadier 37.

KULTURNI OBZORNIK

»Čas«, št. 6-10 — 1942/XXI

Na nekaj manj ko sto straneh prinaša nova številka Časa najprej dr. Ivana Grafenauerja obširno razpravo o »Stari velikončni pesmi«, zatem dr. S. Gogala »Kulturne vrednote v obsegu svetovne zgodovine«, dr. J. Janžekoviča kratak »Oris dialektičnega materializma«, Fr. Kotnika »O kultu sv. Antona Padovanskega«, Bajta Aleksandra »Oris Spinozine filozofije«, v obzorniku članek dr. Fr. Ambrožiča o »Pismu Pija XI. brazilskim škofom in njegovem slovenskem prevodu«, na koncu pa ocene novejših slovenskih književnih izdaj. O Grafenauerjevi in Kotnikovi razpravi bomo spregovorili drugič; tu nas zanimajo predvsem trije članki idejne vsebine.

Dr. J. Janžekovič obravnava vprašanje dialektičnega materializma pod vidikom razmerja med duhom in materijo. V uvodu razloži, zakaj se Marxov materializem imenuje »dialektični«, kaj je pomenila Heglu in Marxu dialektika, kako je Marx združil dialektiko in materializem ter pri tem ugotovi, da je Marxov dialektični materializem kot svetovni nazor pravi pristni materializem. Tudi kar se tiče odnosa do religije, ugotavlja pisec, da je marksizem po svojem notranjem bistvu v najostrejši borbi z religijo. Po marksizmu je religija le proizvod kapitalizma, zato mora religija izginiti s kapitalizmom vred. Religija je marksizmu coka, ki zavira družabni razvoj, zato jo je treba rušiti. Marksizem tako dolgo ni dosegel svojega smotra, dokler ni izginila zadnja sled vere; šele propad religije mu bo znak, »da je iz resničnega življenja izginila zadnja sled krivičnega družabnega reda«. »Boj za novi družabni red in boj proti veri — piše dr. Janžekovič — torej marksizem ni dvoje; to je

eno in isto, saj vera ni nič drugega kakor v miselni plašč zakrinkan družabni red. Zato marksist, ki pozna svoj nazor, ne more in ne sme biti versko strpen. Njegov odpor do krščanstva ni samo služajen, ker recimo nekateri kristjani podpirajo kapitalizem, marveč načelen, ker vidi v religiji dokaz za kapitalistično miselnost vernega človeka. Če bi torej kdo trdil, da bo marksizem glede vere popustil, bi se samo osmešil in pokazal, da tega nazora ne pozna. Kjer vlada marksizem in dokler vlada, tam versko preganjanje ne more pónéhati, razen ako se za stariim nazorom skriva še kak nov nazor. Marksizem, kakor ga je zamislil Marx, je po svoji naravi načelni, smrtni sovražnik vsake religije. Če marksist ponuja versko strpnost, tedaj je mogoče samo troje: ali ni več pravi marksist, ali svojega nazora ne pozna, ali vedoma drugače govori, kakor misli.« — Odlično razpravo končava pisec s kritiko filozofske vrednosti dialektičnega materializma. V kratkih, jasnih besedah prikaže nesmiselnost in protislovje tega nazora. Za svoje uspehe se mora marksizem zahvaliti le temu, da je znal vzbuditi in pritegniti v svojo službo čustva množice. Zato ga bo premagalo le še večje navdušenje v službi pravilnega nazora. — Razprava, čeprav majhna po obsegu, je brez dvoma ena najbolj tehtnih, kar se jih je dozdaj napisalo o dialektičnem materializmu.

Dr. Gogala Stanko razpravlja o kulturnih vrednotah, ki naj jih svetovni nazori vključujejo. Po dokaj nenavadnih premisah prihaja do sklepa, da bi moral vsak svetovni nazor vsebovati sledeče kulturne vrednote: vrednoto svobodne osebnosti, etično kulturno vrednoto ter religiozno vrednoto. — Gogalova izvajanja ne dopuščajo tolike jasnosti, da bi jih mogli v polnem razumeti. Slone pa očitno na pripuščenju pluralizma v svetovnem naziranju ter se iz tega povračajo v eklekticizem, kar je sploh značilno za Gogalove teolozižujoče razprave. Oboje pa je seveda — milo rečeno — v neskladju s tradicionalnim pojmovanjem svetovnega

naziranja, saj je n. pr. krščanstvo po svoji naravi do drugih svetovnih nazorov »dogmatično intollerantno« in mu je eklekticizem v tem pomenu tuj. Tudi marksizem je tak, kot je dobro razvidno iz J. članka. Le kakšen »doživljajoči« katoličan je še toliko uviden, da je »toleranten« na vse strani.

Dr. Fr. Ambrožič se je lotil pred več leti objavljenega pisma Pija XI. brazilskim škofom o Katoliški akciji in njega prireditve. Težnja njegovega članka je, prikazati, da Katoliška akcija ni organizirana enota, da sploh ni kaka posebna organizacija, temveč le gibanje; zato je Katoliška akcija le katoliška akcija, ne pa Katoliška akcija, kajti to ni »lastno« ime, temveč le splošno ime za gibanje. Zato je popolnoma neupravičeno, trdi avtor, če prevajalec dr. Lenček rabi kratice »KA«. V zvezi s tem izpodbijanjem poudarja tudi, da Katoliška akcija ni nikaka »lastna organizacija«. Tudi uradnega značaja Katoliška akcija nima, kakor ne kakšne posebne misije: sploh ni nič novega: zato Katoliška akcija ni »Katoliška akcija« in tudi ne »KA«, temveč k večjemu »katoliška akcija«. Pisec na tej podlagi stavlja svoje ugovore proti takemu pojmovanju Katoliške akcije, kot je uveljavljeno pri nas. V isti smeri obravnava tudi omenjeno pismo, ki se mu zdi, da ni točno prirejeno. Sicer je pa to pismo itak pisano Brazilcem, ne Slovincem, in ga zato ne moremo vzeti za merilo, pač pa je treba vzeti za merilo pismo Pija XI. nemškemu kardinalu Beltramu ali govor kardinala Pacellija Nemcem in še papeževu pismu avstrijskim škofom. Da Katoliška akcija sploh ni posebna organizacija, dokazujejo žostiti, ki niso nikaka dolečena, lastna organizacija. Pri Katoliški akciji ni govora o kaki nadrejenosti in podrejenosti, kar se tiče drugih organizacij, saj se od njih v resnici nič ne loči. Se celo več: prav za prav so kongregacije tiste, ki so v resnici Katoliška akcija, kakor so to Brazilci sijajno uganili. Vsebine brazilskega pisma, ki zahteva za Katoliško akcijo posebno or-

ganizacijo, ne smemo namreč stroje jemati, kakor je tudi Brazilci niso. Ti, pravi pisec, niso organizirali Katoliške akcije, temveč so vztrajali pri kongregacijah in jih je zato Pij XI. pohvalil, ker so bili toliko uvidni in so se tako modro izognili njegovemu navodilu! — Članek Fr. Ambrožiča ima brez dvoma precej perečo vsebino, saj obravnava snov, ki je pri nas še vedno aktualna. Vendarle je treba pripomniti, da tovrstna prizadevanja ne spadajo v naš precesni čas. Piščeva izvajanja so spričo strunnega in do skrajnosti organiziranega boja proti katolištvu ne samo čudna, temveč celo skrajno škodljiva in jim more idejni nasprotnik le ploskati. Reči moramo celo, da so nehoten odjek hotenih navdihov, ki prihajajo po tajnih kanalih iz vrst komunizma in ki jih potem katoličani nezavestno sprejemajo kot neke svoje domislice, ko v resnici predstavljajo le hromitev katoliške moči. Ko smo mislili, da je že vendarle premagan vpliv dezorganizatorne miselnosti, ki je zabičevala katoličanom, da ne smejo delovati organizirano, smotrno, načrtno, temveč le kot čreda neumnih ovac, in ko so nas skušnje na lastni koži poučile, da smo najbolj grešili v tem, ker smo dolgo zametavali Katoliško akcijo kot organizirano silo, se nam še vsiljujejo razne pismarske distinkcije in dopovedujejo, da Katoliška akcija ne sme biti organizacija, ali celo, da Katoliška akcija ni potrebna, ker vse to že obstoji! Glede piščevega spodbijanja »lastnih« organizacij je tudi treba pripomniti, da je neupravičeno. Niso »lastne« samo tiste organizacije Katoliške akcije, ki so na novo ustanovljene; »lastne« so tudi tiste, ki so bile že kot obstoječe preoblikovane ali preusmerjene za cilje Katoliške akcije. Nihče pri nas ni »ex cathedra« trdil, da je »pravoveren« samo prvi način. Da se je pa pri nas vprav ta uveljavil, so narekovalе krajevne razmere, na katere se tudi pisec rad sklicuje. — Članek Fr. Ambrožiča dokazuje, da nekaterih tudi skušnje zadnjega leta še niso dosti naučile.

Droblne novice

Koledar

Torek, 12. januarja: Alfred, opat; Ernest, škof; Tacijana, mučenica; Modest, mučenec.
Sreda, 13. januarja: Veronika Mil., devica; Jut, vdova; Leonci, škof.
Lunina sprememba: 13. januarja: prvi kratec ob 1.40. Herscehl napoveduje mrzlo vreme, sneg.

Novi grobovi

† **Antonija Češnovar.** V Ljubljani je umrla po dolgi bolezni gospa in mati Antonija Češnovar roj. Dvorsky. Rajno bodo pokopali v torek 12. t. m. ob pol 3 popoldne iz kapelice sv. Jakoba na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.
 † **Jožef Ladiha.** V nedeljo ob 10 popoldne je v Ljubljani umrl Jožef Ladiha, železniški uradnik v pokopju. Pokopali ga bodo 12. januarja ob pol 4 iz kapelice sv. Jožefa na Zalah.
 † **Ivica Klemenčič.** Po daljši bolezni je umrla v Ljubljani gospa in mati Ivica Klemenčič. Pokopali jo bodo v torek, 12. t. m. ob 3 popoldne iz kapelice sv. Kristofa na Zalah.
 † **Albin Razpotnik.** V Semicu je 10. januarja umrl šolski upravitelj Albin Razpotnik. Pokopali ga bodo v torek, 12. t. m. popoldne iz Semic k Sv. Duhu.
 † **Karl Ravnikar.** V 80. letu starosti je v Ljubljani umrl 10. januarja g. Karl Ravnikar, službenik finančne direkcije v pokopju. Pokopali ga bodo 12. t. m. ob 16 iz kapele sv. Andreja na Zalah.

Naj vsem rajnim sveti večna luč! Vsem, ki žalujejo za njimi, naše iskreno sožalje!

† Msgr. Vreže Janez K.

V Mariboru je umrl v 81. letu življenja msgr. Vreže Janez K., zlatomašnik, tajni komornik Nj. Sv., kn. šk. duhovni svetovalec, upokojeni profesor državnega moškega učiteljskega. Rojen je bil 4. junija 1862 v Šmarju pri Jelšah in po dovršenih gimnazijskih in bogoslovniških študijah posvečen v duhovnika v Mariboru 16. julija 1888. Kaplan je bil v Šmarju pri Slovenjem Gradcu in v Jarenini, od l. 1891 korni vikar in katehet na deški ljudski šoli v Mariboru, od l. 1899 pa profesor verouka na državnem učiteljskem v Mariboru do svoje upokojitve l. 1926, medtem več let veroučitelj na državnem ženskem učiteljskem in v dobi po prvi svetovni vojni tudi ravnatelj drž. moškega učiteljskega. Po svoji upokojitvi in že prej je bil član načelstva Tiskarne sv. Cirila, predsednik nadzorstva Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru, sodeloval je pri »Slovenskem gospodarju« in pri »Slovenski družini«. Rajni msgr. Vreže je bil vedno vnet, pobožen, delaven in točen duhovnik, zelo skrben in praktičen ter dober duhovni svetovalec, zvest in vesel prijatelj duhovnim tovarišem, vedno pripravljen pomagati v dušnem pastirstvu, zlasti z izbranimi pridigami, ki jih je skrbno spsoval, splošno priljubljen med duhovniki in laiki lavantinske škofije. Spisal je metodiko verouka, več nabožnih in vzgojnih razprav v raznih listih, nekaj molitvenikov in slednjič Slovskevo šmarne. V šolskih počitnicah je mnogo potoval po vsej Evropi, obiskal je tudi Sveto deželo. Najbolj je ljubil svoj domači šmarski okraj, zlasti prelepo podružno cerkev sv. Roka na Šmarjem, kjer je imel svoj dom, in je v župnijski cerkvi Marijinega Vnebovzetja v Šmarju pri Jelšah, dasi že ves zmučen od dolgotrajne bolezni, vendar še ves živahen pel 21. avgusta 1938 svojo zlato sveto mašo. Bog mu bodi večni plačnik!

»HUDICEV GOSLAČ«
 Kako je živel in igral? Je bil res s rogatcem v zvezi? Vse to boste brali — če si kupite krasno knjigo

Paganini - Chopin

ki je izšla v naši zbirki
 »Naša knjiga«
 Elegantno vezana knjiga stane za nenaročnike L.60-
 Založba »Naša knjiga«
 Ljudska knjigarna
 v Ljubljani, Pred škofijo 5
 podružnica Miklošičeva 5

— Z vso močjo pritiska mraz. Od severovzhoda je v našo pokrajino že v soboto začel vdirati mrzli val, ki postaja od dne do dne močnejši. V soboto zjutraj še zmeren mraz je v nedeljo postal že silovitejši in v ponedeljek je še za nekaj stopinj stopnjeval. V soboto zjutraj je toplomer zaznamoval temperaturni minimum -5.6°C , v nedeljo že -16.6°C in v ponedeljek -18.8°C . V ponedeljek zjutraj je bil navidežno mehkejši mraz, ker ni bilo burje, ki je v nedeljo zjutraj po barjanski ravnini močno valovila. Dnevni temperaturni maksimum se je držal dva dni nad lediščem, tako v petek, ko je bilo popoldne $+0.6^{\circ}\text{C}$ in v soboto, 9. t. m., ko je bilo celo $+0.8^{\circ}\text{C}$, dočim je v nedeljo že bil dnevni temperaturni maksimum pod lediščem na -22°C . Čez dan je drugače sončno, jasno in nekoliko gorkejši. Posrebno lepo in toplo je bilo v soboto. Barometer se je visoko dvignil na 768.6 mm. Vsi znaki napovedujejo, da bo mrzlo in suho vreme trajalo še nekaj dni. Tudi Herscehl napoveduje stanovito, mrzlo in suho vreme. Po njegovem ključu je bila kot taka, suha in mrzla, označena že sobota. Pričakovati je iz Herscheljevih opazovanj, da ostane tako vreme do 13. t. m., ko nastopi prvi kratec ob 8.48 popoldne. Naslednja dva dneva postaneja najbrž oblačno, nakar bo začelo znova snežiti. Barometer kaže dvigajočo se tendenco, temperatura pada. Sobota in nedelja sta bili brez megle, v ponedeljek v mestu gosta, nizko valovčasta megla.

— **Sekanje ledu za ledenice.** Že pretekli teden se je pričelo veliko sekane ledu za razne ledenice. Največ ledu potrebuje pivovarna »Union«, ki ga vsako leto navozi cele vagonne za svoje ledenice. Led dovaža pivovarna iz raznih ribnikov in stoječih voda. V zgornji Šiški so nekateri posestniki, ki napeljuje na svoje travnike, ležeče pod Šišenskim hribom in ob Večni poti, čez zimo vodo, ki močno zamrzne in se tam napravi prav debel led, ki ga začno sekati in dovažati v pivovarno. Mnogo voz ga pripeljejo. Pred leti, ko je bila zima izredno mila in smo bili skoraj brez snega, pa se je primerilo, da so morali dovažati led z Gorenjskega. Celotna mestna občina je morala takrat, približno pred 40 leti, naročiti več vagonov gorenjskega ledu, da je z njim mogla preskrbeti takratno mestno klavnico, ki pač še ni imela sedanjih modernih naprav za led.

— **Dnevne instrukcije.** Novi trg 5. Dijaki(nje) srednjih in meštanskih šol, ki težko uspevajo v kakem predmetu, se pod vodstvom diplomiranih filozofov na toplem pripravljajo za šolo dnevno ali vsak drugi dan. Popoldne od 9 do 11, popoldne od 3 do 5. Priprava je važna zlasti za letošnje male maturante. Prijavljanje Novi trg 5. — Honorar nizek. Poučujemo tudi nemščino in italijanščino.

— **Člani Pokrajinske delavske zveze** morajo predložiti tekom meseca januarja 1943 svoje članske izkaznice Pokrajinski delavski zvezi, da podaljša njih veljavnost za l. 1943. Podaljšanje izkaznic bo izvršeno brezplačno. Člani iz Ljubljane in bližnje okolice naj oddajo članske izkaznice zaupnikom v podjetjih, kjer delajo, da jih ti oddajo v pisarni svojega oddelka, oziroma naj posamezni člani, kjer ni zaupnikov, prinese izkaznice med uradnimi urami v pisarno svojega oddelka Pokrajinske delavske zveze. Člani iz pokrajine naj predložijo izkaznice Zvezi preko občinskih sindikatov ozir. okrajnih zastopnikov PDZ v Črnomlju, Logatcu, Novem mestu in Kočevju. Kjer ni občinskih sindikatov oziroma okrajnih zastopnikov, naj člani svoje izkaznice pošljejo v podaljšanje po pošti.

Vrhnika

Dne 5. t. m. je obhajala tukajšnja rojakiinja, veleugledna gospa Ana Lenarčič roj. Kotnik svojo 80. letnico.

Blaga gospa se je ta dan spomnila tukajšnjih revežev in izročila občini znesek 10.000 lir, da jih razdeli med najbednejše občane. Za ta velikodušen dar se blagi gospe v imenu občine najpristneje zahvaljujem z željo, da ji ljubi Bog da zdravlja in ji nakloni življenje do najvišjih sloveskih meja.

Prisrčni Bog plačaj!

Župan: Ignacij Hren.

Novo mesto

Lep primer zvestobe. Na Novega leta dan je praznovala po vsem našem mestu znana najbolj pod imenom »Kokličeva Mici« gd. Marija Kaplanova 30 letnico svojega zvestega službovanja. Pred 30 leti je prvič prestopila prag hotela »Koklič« kot mala služkinja — sobarica. Svoji službi in gospodinjji je ostala zvesta vseh 30 let, kar je zlasti v današnjih časih kaj redek primer. Jubilantka je bila vedno zelo skromna in varčna. Zato si je s prihranki postavila v Novem mestu lično hišico. Gospodična Mici je zelo pobožna in rada pomaga vsakomur, če le more. Zato jo pa imajo ljudje tudi radi. Doma je iz Dobriča, iz poštno krščanske družine. Zelo dolga leta je že naročnica in čitateljica naših katoliških in verskih časopisov. — Tako zvestih in poštenih poslovc je danes res malo, zato človeka tak svetel primer toliko bolj preseneti. Zvesti Kokličevi Mici kličemo: Na mnoga še leta, naj Bog Vas živi!

Požar. Na novega leta dan okrog 5 zjutraj je nenadoma izbruhnil ogenj v hiši g. Beleta na Ljubljanski cesti. Zgorelo je del ostrešja. Ogenj je nastal zaradi neprevidnosti, od peči. Tukajšnji poletniki gasilci so bili tekom par minut z vsem potrebnim orodjem na mestu in so ogenj hitro zadušili, tako da ni večje škode.

Drobna ljubljanska kronika

Zimskoprijetna nedelja. V soboto in nedeljo je kaj zgodaj dopoldne postalo zimsko sonce na mesto in okolico. Mnogi so nekako čutili, da sonce spet pridobiva na moči in da je nekak toplejši. V soboto je bil res prijeten dan, tako je bila tudi nedelja sv. Družine. Živahen vrvež se je razvil na raznih sankalistih v Tivoliskem gozdu in tudi na Golovcu. Mladina se je veselila pri sankanju, ki jo tudi mladenski lep sport. Bilo je nekaj manjših nesreč. Nekateri so si poškodovali noge, drugi roke. — Lepi, januarskomrzi dnevi so primerni za druženje. In dravski dve vrsti, športniki in amaterji uživajo sedaj na ledu svoje veselje. Izredno živahno je na dralskišču pod Cerkovnim gradom, kamor zahaja tudi umetnica v drsanju gd. Sonja Palmetova. Prihaja gotovo ure, da trenira in se vadi v raznih buletnih plesih in v izvajanju čudovite lepih figur. Umetnica ima vedno mnogo občudovalcev. Izvaja razne figure in ples ob zvokih gramofona. — »Gospa, vse razpadlo! Tako se je n. pr. že v soboto dopoldne pričela neka ljubljanska dama napram svoji znanici, ki ni mogla dobiti niti ene vstopnice za gledališke predstave. Obe gledateljici sta bili popolnoma razprodati. Tudi Rokodelski oder je bil prav dobro zaseden. Kinopredstave zasledeno naravnost do zadnjega sedenja. V nedeljo so meščani odhajali na kratke sprehode v naravo, ki je bila ob soncu, Lepo je uspela spravna pobožnost za vandale na Aldovcu. Pobožnost je bila v nedeljo popoldne v stolnici. V Mostah so župljani z lepimi pobo-

nostmi potakili sv. Družino, ki je patron meštanske cerkve.

Čudno, a vendarle je tako! »Vihar v kozarcu«. Razumem se vedno ne, kar predstavljati si ne morem..., tako poreče marsikdo, ko prebere ta naslov. V nedeljo ob 8. bo prva predstava te komedije, katero nam je »Rokodelski oder« pripravil za prijeten oddih in razvedrilo. Prijetelj opozarjamo na predprijavo vstopnic, ki bo v nedeljo od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrankova 12-1, desno.

Prvi solistični pianistični koncert v letošnji sezoni bo prihodnji ponedeljek, dne 18. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Nastopil bo eden največjih sodobnih pianistov, Gino Gorini, ki uživa slovesa umetnika-pianista po vsej Evropi. Natančni spored bomo javili. Danes pa še opozarjamo na koncert klavirski koncert priznanega umetnika, Zatek bo ob pol 7 zvečer. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

Ponesrečen v Ljubljani. Nesreča nikoli ne počiva. Še vedno je največ poškodb zaradi padca po stopnicah in na cesti. Lojze Jenko, 45 letni strojar, je padel po stopnicah in si zlomil levo roko v ramni. — Letna nesreča je doletela Angelo Golobova, 15 letna hčerka enačnika, se je naklekla v levi palec, ko je cepila drvo. — Zelenščar, 48 letni Luigi Silvestri, se je s paro hudo oparil po obrazu.

V Ljubljani umrli ob 1. januarja do 7. januarja 1943. Čebulj, Frančiška roj. Pavličič, 47 let, žena delavca, Pavičič, 13 let, deklica, tobačne tovarne v pok. Draga 45; Ravnič, Vincencij, 46 let, vlakovodja drž. žel., Gubčeva ul. 17; Češnik, Pavel, 57 let, trgovaški zastopnik, Poljanska c. 13; Ažnoh, Ursula rojena Merkl, 85 let, zasebnica, Soteska 4; Samec, Marija rojena Kompare, 68 let, vdova veletrgovca, Mostni trg 21; Lenassi, Herman, 74 let, uradnik drž. žel., v p. Ilirška ul. 28-1; Simenc, Janez, 85 let, mestni upokojenec, Grajska pl. 1; Widmajer, Jožeta rojena Judež, 78 let, žena delavca, Galjevičeva 70; Elerski, Ivan, 85 let, zidar, Japljeva ul. 2; Nečmar, Vekoslav rojena Kržišnik, 44 let, žena premikavca v p. Sad. jaska ulica 3. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Bajc, Maks, 63 let, učitelj v p. Barvarska steza 5; Jovšek, Stefan, 8 mesecev, oškrbovavec mestnega zavetišča, za Bežičevim; Trele, Andrej, 45 let, delavec, Sv. Petra cesta 45; Segra, Ivana, 44 let, šivilja, Zlebič 10, občina Ribnica; Kandare, Alojzij, 35 let, delavec, Stari trg pri Raketici; Ravnohrib, Ivan, 39 let, žena posetnica, Zaklancev 7, občina Horjul; Jelenc, Maks, 32 let, šofer, Celovška c. 202; Ilvar, Franc, 38 let, kovar, 81. Vid pri Stani; Zale, Frančiška, 3 let, hči posetnice, Hranstje 2, občina Grosuplje.

Gledališče

OPERA: Torek, 12. januarja: Zaprto. — Sreda, 13. januarja ob 17: »La Bohème«. Red. A. — Četrtek, 14. januarja ob 17: »Hrair«. Red. B. — Petek, 15. januarja ob 15: »Slepa miša«, opereta. Izven. Znajane cene od 18 lir

Iz dela in življenja - od tu in tam

S Spodnjega Štajerskega

Gostovanje rimskega kvarteta v Mariboru. Slavni rimski kvartet je gostoval v Mariboru 5. januarja. Nastopil je v dvorani Štajerske domovinske zveze in je žel izredno veliko priznanje.

Znana skupina artistov Fratellini gostuje na Spodnjem Štajerskem. Bratje Fratellini bodo nastopili s štirimi predstavami v Celju 13. in 14. januarja.

Rekordno število porok v Mariboru. Zadnje dneve pred božičem je dosegel Maribor rekord v porokah. Vsega skupaj se je pred božičem poročilo 60 parov, predlaskim pa le 39. 50 parov se je poročilo zadnje tri dni pred božičem.

Poroke. V Celju sta se poročila Edvard Pohlin iz Celja in Katarina Lah iz Maribora, ter Alojzij Hošek iz Gradca in Zofija Satler. — V Ptuj se se poročili: Anton Polemšek in Marija Zeler, oba iz Zgornje Radgone; Herbert Lachner iz Rosenthala in Leonora Vrablic iz Ptuja; Franc Šorli in Terezija Valenko iz Ptuja. — V St. Jurju ob j. z. sta se poročila Tomaž Jug in Alojzija Laupič, oba iz St. Ilje. — V Zursu sta se poročila Franc Salober in Ana Turnšek. V Ptuj se se poročili Jože Vidovič iz Orehovca in Ljudmila Mauko iz Zalca, Stefan Kmetec iz Maribora in Marijo Mihelač iz Ptuja, in Johann Schemerl z Dunaja in Marijo Zupančič iz Ptuja. — V Laškem so se poročili Viktor Resar iz Slanc in Emo Narat iz Petrovci ter Walter Fischer z Marijo Eisemann iz Laškega. — V Celju: Maksimiljan Nerad in Jerica Majerčičeva, Urban Gorjanc in Francka Božičeva, Ivan Cukjati in Terezija Dolinškova, vsi iz Celja. — Na Pragerskem sta se poročila Jakob Potočnik in Neža Umajner.

Smrtna kosa. V Ptuj sta umrli Konrad Ramšek in Barbara Just. — V St. Jurju ob j. z. je umrl posestnikov sin Franc Kostomaj iz Cerovec. — V Bukovju je umrl 35 letni Jožef Kladnik. — V zdravilišču Dobrna so umrli: Eva Flis iz Zavrča, Jožef Mavh iz Sela pri Slovenjgradcu in Terezija Tschmein iz Gorice. — Na Vranskem je umrl Franc Weintzrl, star 39 let. — V Celju so umrli: Jožefina Furlan, Ida Sakšek, Ivan Leben, Jožef Hrovatin, Frančiška Mač roj. Ratajc, Anton Rebernak in Marija Napotnik roj. Dobnik; vsi iz Celja. Dalje Roza Vovk roj. Stante, Amalija Cestnik iz Arrovega sela, Franc Kolarič iz Prevorji pri Sv. Križu, Jožef Unetič iz Sv. Križa, Marija Ramšak roj. Bajc iz Sv. Pankrca, Doroteja Matul iz Buč pri Gornjem Gradu, Gabrijela Vodopivec iz Toplice pri Zagorju in Frančiška Trepel roj. Hrastrnik iz Polzele.

Z Gorenjskega

Poroke v kamniškem okrožju. V kamniškem okrožju so se poročili Janez Vavpotič z Rozo Bokalič iz Vodice, Hans Bergmeister s Floro Plöb iz Kamnika, Jože Ulčar iz Kamnika in Marijo Vrhovnik iz Komende, Janez Golob in Marijo Iskra iz Kamnika, Friderik Kokalj iz Kranja in Marijo Cerer iz Moravč, Jože Javoršek z Angelo Šmon iz Moravč, Matija Podbevšek s Frančiško Levce iz Blagovice, Janez Zore z Rozo Flerin iz Kamnika, Janez Pustotnik iz Blagovice z Angelo Kos iz Vač, Pavel Trobevšek iz Marije Stele iz Kamnika, Miha Saveri s Frančiško Seršen iz Kamnika, Ludvik Vesel s Pavlo Peterka iz Moravč, Vladislav Aleševce z Agato Hribar iz Ihana, Janez Svetlin s Frančiško Sojer iz Ihana, Janez Preklet z Justino Gradišče iz Kamniške Bistrice, Franc Malež iz Komende in Katarino Globočnik iz Cerkelj, Ludvik Juhan in Ano Liper iz Komende, Franc Novak s Pavlo Močnik iz Kamnika, Ciril Uršič iz Marijo Pavlin iz Kamniške Bistrice, Viktor Grile iz St. Pöltna in Joželo Vozel iz Litije, Anton Jemec z Ivanko Ručigaj iz Podgorice, Franc Bervar z Ivanko Pirš iz Kamnika, Franc Janež z Julijo Jagodice iz Dolskega, Albin Justin z Rozalijo Sirk iz Črnuč, Franc Podgoršek z Ivanko Rosulnik iz Vodice, Ignac Bergruš iz Komende z Ivanko Koritnik iz Cerkelj, Emil Koritnik z Ivanko Vidmar s Homca, Franc Gubane z Ivanko Zumer iz Vodice, Matija Cerar iz Feldkirchna z Marijo Zajc iz Kresnic, Franc Stebe z Ano Stebe iz Komende, Viktor Medved z Ljudmilo Spreitzer z Vinice, Franc Zeichen iz Celovca z Vido Plesničar iz Homca, Jože Rovšek z Mihaelo Lavrin iz Dolskega, Anton Zavrl s Pavlo Kastelje iz Smartnega pri Litiji, Anton Levce iz Mengša z Ljudmilo Močnik iz Blagovice, Janez Hauser z Ivanko Podbevšek iz Blagovice, Stanislav Karo s Heleno Ano Marijo Toman iz Moravč in Feliks Pogačar z Marijo Terezijo Horn iz Črnuč.

V Senčurju pri Kranju je umrl tajnik tamkajšnje hranilnice. Karel Bricelj. Podlegel je srčni bolezni. Dolga leta je uradoval v polno zadovoljnost in upravljal občinsko tehniko. Smrt je pokosila tudi triletnega sinčka posestnika Fr. Globočnika.

Iz Srbije

Obnova Smedereva. Dan 5. junija 1941 bo za vse čase zapisan v zgodovini obstoja in razvoja smederevskega mesta. Tega dne je, kakor znano, prišlo do strahovite eksplozije zbranega streliva v tamošnji stari trdnjavi. Nesreča se je zgodila ravno v trenutku, ko so bile vse mestne ulice prepolne ljudi in ko je na postaji čakal na odhod vlak, prepoln šolske mladine, ki se je hotela vesela vrniti na svoje domove. Večina otrok in ljudi na ulicah in doma po hišah je našla smrt bodisi od drobec razstreljenih granat, ali pa pod razvalinami podrtih hiš in poslopj. Število žrtev je doseglo število

423. Mesto samo je pa bilo skoro izbrisano z zemeljske površine. Od 2493 poslopj in hiš, kolikor jih je imelo pred katastrofo Smederevo, je namreč ostalo nepoškodovanih samo 23 hiš. Popolnoma porušeni hiš ali pa tako močno poškodovanih, da so jih morale pozneje oblasti porušiti do tal, je bilo 443, več ali manj poškodovanih pa 2025. Za obnovo uničenega mesta je bil takoj ustanovljen komisariat, ki deluje še danes in vodi vse akcije za zgraditev in ureditev novega mesta. S pomočjo članov nemške vojske in prostovoljne delovne službe so najprej odstranili razvaline in pokopali žrtve, med katerimi je bil tudi sin sedanje srbskega ministrskega predsednika Nedića, Dušan Nedić s svojo ženo in hčerko. Vse žrtve so pokopali v skupnem grobu. Njihove kosti bodo pozneje prenesli v skupno kostnico. Od državnih uradov je komisariat za obnovo Smedereva najprej popravil poslopja državne bolnišnice, okr. načelstva, sodišča, gimnazije in cerkve. Vsa tehnična dela vodijo strokovnjaki. Za zgraditev novega mesta je arhitekt Mihajlo Radovanović izdelal tudi nov glavni regulacijski načrt za Smederevo, ki se prav nič ne ozira na prejšnje ulice in objekte ter na želje posameznikov. Načrt bo dal Smederevu možnost za nemoten razvoj za več desetletij naprej. Vsa obnovitvena dela se izvajajo iz velikega državnega posojila, ki je bilo v ta namen odobreno.

RISAL: ZVONE ŽITNIK

Kar brž je Tom zasedel sedež poleg pilota. Zabrnel je motor in valovila je zračna plast. Letalo se je premaknilo, odskočilo — in že je plulo nad letališčem višje... višje... Tomu je igralo srce. Stefan je bil močno vesel pogumnega dečka. Zato mu bo povedal zgodbo o svojem doživljanju, kot mu je že večkrat obljubil.

V primerni višini je Stefan letalo naravnal. Razlagal je Tomu, kje letita. Oj, čudo! Saj je Tom tod včasih že hodil, pa je potreboval za to cele ure. Na — danes pa le nekaj minut... To pa to! — Da! Tom bo pilot! Ko sta se vrnila na letališče, so pomočniki letalo spravili v hangar, Stefan pa je začel Tomu pripovedovati:

neo. — Pisana glasba. — 14 Poročila v italijanski. — 14.10 Pisana glasba. — 14.20 Godalni orkester vodi dirigent Angelo. — 15 Poročila v slovenski. — 17 Napoved časa: poročila v italijanski. — 17.10 Pet minut gospoda X. — 17.15 Klasični orkester vodi dirigent Manno. — 19 »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben. — 19.30 Poročila v slovenski. — 19.45 Lahka glasba. — 20 Napoved časa: poročila v italijanski. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. — 20.30 Izbor napovedi iz Lombardije opere »Gospa iz Tebe«; orkester in zbor vodi dirigent Gallino. — 21.15 Koncert sopranistke Ksenije Kužel. — 21.35 A. Nicotera: Pogovor a Slovenec — predavanje. — 21.45 Pesmi za vse okuse vodi dirigent Segurini. — 22.30 Pisana glasba. — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarnarji: mr. Sušnik, Marijin trg 3; mr. Deur-Klanjšček, Gosposvetska 4; mr. Bohinec, Cesta 29, okoli 31.

Poizvedovanja

Dne 11. t. m. je našel Jože Zupančič usnjeno damsko rokavico pri strelišču na Dolenjski cesti. Dobi se iz: Izanska c. 129. Našli so se 3 ključki na obrobu na Viodovdanki c. Dobilo se v škofiji pri vratarju. Zgubljen je bil šop ključev (5 kom.). Poštenega najditelja prosim, da jih odda proti nagradi v desnem salonu Gjud Aleksandra, Kongresni trg 6. Izgubila se je v soboti na živilskem trgu železniška legitimacijska glasba se na ime Trošl. Prosim najditelja, naj jo odda proti nagradi v Bezenškovi ulici 32 ali v upravi »Slovenca«.

**Najstarejše špedijsko podjetje
v Ljubljanski pokrajini**

Ustanovljeno
1876

R. Lanzinger - Ljubljana

Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili

Lastno konces. carinsko posredništvo. Konces. javna skladišča
z direktno zvezo s progo državnih železnic. — ZASTOPSTVO
v vseh trgovskih in industrijskih centrih tuzemstva in inozemstva

Brzjavni naslov: RANZINGER — Telefon št. 20-60 in 31-60

477 ljudi je zgorelo v gledališču

Znane so nekatere nadaljnje podrobnosti o žalostnem požaru, ki je nastal v gledališču »Cocoanut Grove« v Bostonu. Po ugotovitvah preiskave se zdi ugotovljeno, da je požar povzročila neka plesalka, ki je v svoji nepazljivosti vrgla ogorek cigarete na stare kulise na odru. Nadaljujejo se očiščevalna dela v ruševinah pri čemer so zaposleni ognjegašci in delavci. Ugotavljanje žrtev se zelo težko razvija, kajti mnoga trupla so v obupnem stanju, nekatera pa popolnoma zgozlenela. Pri vratih, ki so z odra vodila v dvorano, so našli trupla kakih 15 oseb, ki so se tam zbrale v upanju, da se bodo rešile. Število mrtvih se je dvignilo na 477. Mnogi izmed ranjenih in opečenih se bore s smrtjo.

TEL. **KINO MATICA** 22-41

Pretrajljiva ljubezenska drama o blazni lepotic po romanu Edmonda de Amicisa:

»CARMELA«

V glavnih vlogah: Pal Javor, Doris Duranti. Privlačna ganišva vsebina. Naravni posnetki

PREDSTAVE: ob delavnikih 14.30, 16.30 in 18.30; ob nedeljah 10.30, 14.30 in ob 18.30.

TEL. **KINO SLOGA** 27-30

Največji film režiserja Nunzio Malasomma, pravo čudo kinematografske tehnike

»DŽUNGLA«

V glavni vlogi: Vivi Givi, Albert Schoenhals, Mario Ferrari, Camillo Pilotto in drugi.

PREDSTAVE: ob delavnikih od 14.30 dalje, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in ob 18.30. Konec ob 20.15.

TEL. **KINO UNION** 22-21

Pustolovščine in kasen največjega osvajačca ženskih src

»DON JUAN«

Adriano Rimoldi — Carla Candiani

PREDSTAVE: ob delavnikih ob 16 in 18.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in ob 18.30.

Za vedno nas je zapustil naš ljubljani
sopro, stari oče, gospod

Ladiha Jožet

žel. zvan. v pok.

v nedeljo, dne 10. januarja 1943, ob 10. previden s tolažili svete vere. — Pogreb bo v torek, 12. januarja 1943, ob pol 4 z žal. iz kapele sv. Jožeta k Sv. Križu. Ljubljana, Bistrica, dne 10. januarja 1943.

Zalujoči:

Franciška, soproga, Franciška Erber, vnukinja, Matevž Ladiha, brat in ostalo sorodstvo

Zahvala

Prisrčno se zahvaljujemo za vse iskrene izraze sočutja in počaščenja ob boleči izgubi naše ljube mame, gospe

Marije Samec

ki je tako kmalu sledila našemu nepozabnemu očetu v lepše življenje.

Sveta maša zadušnica za ljubo pokojno bo darovana v četrtek, 14. januarja 1943, ob pol 8 zjutraj v stolnici.

Ljubljana, 7. januarja 1943.

Samčevi

Umrl nam je v nedeljo, dne 10. januarja
naš zlati atek, mož, brat, stric in svak, gospod

Albin Razpotnik

solaski upravitelj

Pogreb bo v torek, 12. januarja 1943, popoldne iz Semčiča k Sv. Duhu. Priporočamo ga v tiho molitev.

Semčič, Ljubljana, dne 11. januarja 1943.

Neutolažljiva žena, hčerka, sestra, brat in ostalo sorodstvo

Po kratkem trpljenju nas je v 80. letu starosti za vedno zapustil naš ljubljani
dobri oče, stari oče, tast in stric, gospod

Karel Ravnikar

služitelj finančne direkcije v pokoju

Na zadnji poti ga bomo spremlili v torek, dne 12. januarja 1943, ob 4 popoldne iz kapelice sv. Andreja na Žalah, na pokopališče k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica bo darovana v petek, 15. januarja ob 7 zi. pri sv. Jakobu.

V Ljubljani, dne 10. januarja 1943.

Zalujoče rodbine: RAVNIKAR, ŠIRCA, DEŽMAN, KODRAN

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretresljivo vest, da nas
je naša zlata mamica, oziroma hčerka, sestra in svakinja, gospa

Ivica Klemenčič

danes po daljši, težki bolezni, previdena s sv. zakramenti, za vedno zapustila. K večnemu počitku spremimo našo nepozabno pokojnico v torek, 12. jan. 1943, ob 3 pop. z žal. iz kapelice sv. Krištofa, na pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani.

Ohranite našo ljubo, nesrečno Ivico v lepem spominu!

Rakek, Ljubljana, št. Vid, Beograd, Padova, dne 10. januarja 1943.

Vukica, hčerka — Josipina, mati

Joško, brat, Albin Traven, Ida Naumović, Nada Zuccato, sestre

Rodbine: Klemenčič, Traven, Naumović, Zuccato

K svojemu Stvarniku po večno plačilo je odšla, po dolgem trpljenju, naša pre-
dobra mati, gospa

Antonija Češnovar
roj. Dvorsky

Pogreb ljube pokojnice bo v torek, dne 12. januarja 1943, ob pol 3 popoldne iz kapelice sv. Jakoba na Žalah.

Molite zanjo!

Ljubljana — Renici — Monja

Janko, mož — Janez, Saško, sinova

TOMAŽ POKLUKAR:

Matevž je prav ta vsakdanost kaj kmalu ozdravila. Nič več ni sanjal o skrivnostni podobi mesta pod gradom. Je tudi marsikaj senčnega v tej veliki človeški naselbini; to so tisti, na pol izobraženi gospodci, ki nosijo svoje glave pokonci in razkazujejo brata osla v bogati obleki; to so krme, ki so na glasu po slabem vinu; to so falirani študentje, ki so ves dan na ulicah in prodajajo vse, kar imajo — svoj dolgčas; to so možički, ki postanejo sitni ali otročji, kadar se naberejo svojih četrtink; to so ženske, ki opravljajo — in dame, ki zkrbijo za svoje plemenite mačke.

Mesto je lepo le tedaj, kadar hrepeniš po njem in ko ga gledaš od daleč, da ne vidiš podrobnosti, da ne čuješ operete vsakdanjosti.

Matevž ni bil prav nič razočaran, ko mu je tožila Majda o težavah, ki jih ima doma. Saj to je vedel, da se bo trgovce Vorina upiral, da bi dal svojo hči na kmete.

Ali ga bo morala Majda ubogati? Če bi bila edina hči, bi se dalo o tem govoriti; tako pa, pet jih je v hiši, pa bodo eno že pogrešali. Zgodilo se bo,

kakor bo hotela Majda: če bo vztrajala, bo postala njegova žena, če si bo premislila, pa ne bo.

»Ko bom imel diplomu v žepu, bom govoril z očetom,« ji je povedal odločno. »Nikamor se nam ne mudi, zakaj ti rabiš časa, da si boš vse od začetka do konca premislila, tvojim doma pa bo tudi šlo v glavo, da kmetija ni beračija.«

»Ah, če ne bi bil tako svojeglav, bi šlo vse tako lepo gladko,« mu je očitala.

»Duša draga, ne gre za svojeglavost; so dolžnosti, ki jih lahko obračšaš kakor ponošeno obleko, so pa tudi take, ki zahtevajo človeka. Če ne bom jaz odvetnik ali kaj podobnega, bo to moj sin, če bo hotel. Stvar se bo samo pomaknila za en rod naprej.«

»To mi moraš obljubiti, da bova dala vse otroke v šolo,« mu je dejala, kakor da jo že sedaj skrbi, kaj bo z njimi.

»Vse bova dala v šolo, če bo božja volja taka. In boš videla, da se bodo pučili za to, kdo bo prevzel doma. Poglej tele roke: krepke so in trpežne, pa bodo zalegle toliko, kot so očelove in dedove. To, kar je v glavi, pa ne bo plesnilo; še nikoli ni škodovalo posestniku in lesne-

mu trgovcu, če dela tudi z glavo. Marsikateri stroj bo že zapel pri Andraževih in bo delal za pet ali deset parov rok. Cesar ne bom mogel sam, bom dosegel s pomočjo zadrage. Samo zdravja je treba in pameti.«

Majda ga je še spraševala, kako misli, če bosta lahko kupovala knjige, če bosta šla kdaj v mesto in če se ne bodo ljudje norčevali, če jo bodo videli kdaj v smučarskem dresu.

»Zemlja ni skopa in gozd tudi ne, če ima pridne ljudi okrog sebe. In kdor opravi svojo dolžnost, si lahko privoščijo tudi smuč, pa še marsikaj drugega, če hoče in zmore.«

Nekoč, ko je bil posebno dobre volje ji je celo obljubil, da ji bo postavil kopalnico, pa še več: domačo parno kopel ali sauno, o kateri je bral, da jo imajo na Finskem pri vsaki kmečki hiši. To je bilo za Majdo bodrilno: imela bo kopalnico, po vrhu pa še kmečko sauno, kakršne ni v mestu.

Ali ji je Matevž preveč obljubil? Tolažil se je, da ne, zakaj po naravi je bil podjetej, na gruntu pa se je tudi poznalo, da so mu štirje rodovi posvetili svojo moč, pamet, podjetnost... vse svoje zdravje življenje.

Med Andraževimi ni bilo pijancev in tudi ne malodušnežev. Doslej je šlo navzgor, tudi vnaprej ne sme iti po ravnem.

Začelo je deževati. Matevž je sedel spet pri knjigah in se pripravljaval za izpit: Majda pa je sedela doma in pletla za zimo. Na trgu je bilo le še malo ove-

lega grozdja, videl si pa zato tem več dišečih jabolk, hrušk, orehov, kostanja in drugih dobrot letine.

V klubu so spet začeli z jesenskimi gozdnimi teki in z gimnastiko za smučanje. Tu pa tam je bil tudi Matevž med njimi. Kadar koli je čutil kipeče sile, ki hočejo sprostitve, je vzel tekalne čevlje ter se sprehajal s fanti okrog Šišenskega hriba. Lahko bi krenil v krčmo, srbal četrtinke in si prižigal cigarete, kar bi ga telesno umirilo, toda to se mu je zdelo nečedno. Tekmoval res ne bo več, vzpodbudno pa je vedeti, da bi še lahko, če bi hotel.

S' tekači je šel samo tedaj, kadar ga je srbelo v mišicah, z Majdo pa je bil marsikdaj na sprehodu.

Eno leto je šele od tega, ko sta veliko hodila in oblikovala svoj svet; letos gradita čisto novega. Bliza se spet doba adventnih belih zvezdic, vendar ni časa za mehko, otožno čustvovanje. Matevž mora končati izpite, Majda pa bo morala v gosposkiško šolo. Ko bo prišel čas smučanja, se bosta veselila snega in bosta mislila drug na drugega: Majda na klancih po Golovecu in Rožniku, Matevž pa doma pri Sv. Lovrencu.

»Čez zimo se bova z očetom o vsem pomenila in na pomlad bodo prišli zidarji. Dve sobi bodo uredili samo za naju. Okna bodo povečali, da boš videla zjutraj vso dolino tja do vrhov Kozjaka na nasprotni strani. Ko se bodo vrnile lastovnice in plette gnezda v svilih, bom uredil še vrt, kjer bo toliko cvetja, da

bo dišal ves breg. Ko bom videl, da je vse lepo in vse pripravljeno, bom prišel še enkrat k tebi in te vprašal, če hočeš z menoj.«

»Matevž, sem ti že davno povedala, in je grdo, da tako govoriš!«

»Bom vprašal očeta, sem hotel reči.«

»Boš hud, če bo okleval?«

»Tedaj bom vprašal še tebe. In če me ne boš odbila, ti bom kupil vozni listek do Sv. Lovrenca, več pa ne boš rabila. Večerjala bova že doma.«

»Ne, brez vsega me ne bo pustil od doma,« se je bodrila. Težko bi ji bilo, če bi morala praznih rok k Andraževim. Bi pa šla, zakaj Matevžu je dala besedo.

»Srce boš vzela s seboj in roke, vse drugo bosta dala Bog in naša dobra zemlja.«

Ne, Matevž ni nikoli mislil na doto. Bil je tak, da je bil očnice bolj vesel kot cekina. Rad pa jo je poslušal, svojo Majdo, kadar je govorila o svojih prednikih in sorodnikih. To je čutil in vedel, da ne bodo otroci samo njeni in njegovi, da bodo oživeili v njih tudi značaji ljudi, ki že davno spijo pri Sv. Križu ali pri Sv. Lovrencu. Zdrava kri in zdrav rod, to je doto, po kateri hrepeni Matevž.

O tej doli lahko razmišljaš, prežeti ali dognati pa je ne moreš. To doto samo čutiš: že dejstvo samo, da ima Majdo tako rad, je Matevžu poročstvo, da je le ona tista, ki mu je odbrana za življenjska družico. Dobri Bog je namreč človeka taklo ustvaril, da mu je dal marsikaj slutiti in čutili, česar ne dožene z razumom.

Svojim cenj. odjemalcem in prijateljem

srečno novo leto

FRANJO MEDIC

tovarne olja, lakov in barv

Ljubljana

Srečno in veselo novo leto želim svojim cenjenim strankam in se priporočam še nadalje

ALOJZIJ ZIDAR

kovaški in podkovski mojster

Ljubljana, Jegličeva ul. 15

Srečno novo leto želi vsem svojim odjemalcem

BRECELNIK ALOJZIJ

mesarija

Ljubljana, Celovška c. 93

ANTON SFILIGOJ

LJUBLJANA

Frančiškanska ulica 1

Srečno novo leto

vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem želi

IVAN N. ADAMIČ

prva kranjska vrvarna

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 31

Srečno in veselo novo leto želi

KOSTA ANTON

krojaški atelje

Ljubljana, Pražakova 3

JANČIČ IVAN

pleskarstvo - soboslikarstvo

Ljubljana, Celovška cesta 67

Svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem želi srečno in blagoslovljeno novo leto

elektrotovrdka

A. VERBAJS - LJUBLJANA

Srečno, mir in blagoslov v novem letu

ZALOŽNIŠTVO „NASHA KNJIGA“

želi vsem svojim naročnikom, odjemalcem in prijateljem

Srečno novo leto 1943

želi svojim cenjenim gostom in prijateljem

KAVARNA »EVROPA«

v Ljubljani

ANTON TONEJC

TVRDKA

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA

Ulica 3. maja 7

Srečno novo leto

Splošno ključavničarstvo

JOS. WEIBL

NASLEDNIK JULIJ WEIBL

LJUBLJANA, Copova ulica 10

JOSIP REBEK

ključavničar

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7

Veselo in srečno novo leto želi

modna trgovina

T. EGER

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 2

Srečno novo leto želi vsem prijateljem in znancem

IVAN VIZINTIN

stavnbo podjetje

Ljubljana, Močnikova ulica 13

Srečno novo leto želi svojim cenjenim odjemalcem

GASTRAUN nasl. DOLENC SILVA

dežnikarstvo

Ljubljana, Prešernova ulica 42

Veselo in srečno novo leto želi

gostilna »Pri Korelnuc«

»NA-NA«

Srečno novo leto želi

veletrgovina galanterije in pletenin

OSVALD DOBEIC

Ljubljana, Pred Škofijo 15

LJUDSKA KNJIGARNA

V LJUBLJANI — PRED ŠKOFIJO 5

IN NJENA PODRUŽNICA MIKLOŠIČEVA C. 5

SORTIMENT - PAPIRNICA

Zahvaljujemo se vsem našim cenj. odjemalcem za dosedanje naklonjenost ter jim želimo

srečno novo leto

KNJIGOVEZNICA

LJUDSKE TISKARNE

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/H.

Srečno novo leto želi

ELHOMAJ - J. Slejko

stroji za obdelavo lesa

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 3

SREČNO NOVO LETO želim svojim cenjenim odjemalcem

Železnina Koutny - Cerne Jože

Ljubljana, Celovška cesta 59

A. KAJFEŽ

urar

Ljubljana, Miklošičeva cesta 14

Srečno novo leto želi vsem svojim odjemalcem in prijateljem

BASTAR FRANC

splošno strojno mizarstvo

Kočevje

Srečno in veselo novo leto

vsem svojim cenjenim odjemalcem, znancem in prijateljem želi

JOŽE KLANJŠČEK

trgovina z usnjem in kožami

LJUBLJANA — Levo dvorišče »Figovec«

A. Fogazzaro: 80

Palača ob jezeru

Videla ga je popolnoma mirnega in zadovoljnega. Saj si ni mogel niti od daleč predstavljati tajno bol svoje hčerke.

»Ste mu kdaj govorili o verskih vajah?« jo je tiho vprašal duhovnik.

»Naravnost nikoli,« mu je prav tako tiho odgovorila Edita. »Spoved mu je tako odvratna. Spremljal me je parkrat v cerkev, ko sem šla k spovedi, a je bil potem tako žalosten in mrk. Ubogi oče! Kako hudobne stvari se imel, da so tako zagrenili njegovo srce. Niso mu ga sicer pokvarili, a napolnili so mu dušo z nizkotnimi predsodki.«

Cerkovnik je stopil na vrt. Pozdravil je župnika in odšel po cerkvene ključke. Župnik se je poslovil od Edite, ki je še obsedela na obzidju. Komaj je ostala sama, jo je prevzela moreča žalost. Ljubila je, a se je odpovedala tej ljubezni. Vendar pa se ji je zdelo, da je šele zdaj popolnoma zgubila Silla, ko se je ta vrnil v Palačo k Marini. Nekoliko minut pozneje so se v toplem mraku oglasili zvonovi. Editi se je zdelo, da kličejo: »Zbogom, sladka ljubezen, blažena mladost!« Vrnila se je v hišo, a tudi tja jo je zasledoval glas zvonov. Odšla je v očetovo sobo in zaprla okna. Čutila se je bolj mirno. Začela je urejevati očetovo obleko in mu odgrnila posteljo. Vse je delala z neko materinsko skrbnostjo. To delo jo je popolnoma umirilo. Nenadoma je zaslišala Marto, ki jo je klicala. Vprašala jo je, če želi, da odide skupno v cerkev.

Dospeli sta v slabo razsvetljeno cerkev prav v trenutku, ko je župnik stopil pred oltar. Edita se je zatopila v molitev, a kmalu so njene misli krenile drugam. Vrnila se je k izletu, na katerem jo je Marina vprašala o Silli, ki pripovedovala o bratranecu in ji razlagala svoje mnenje o zakonu. Spomnila se je na njene besede: »Če boste kdaj slišali govoriti zoper mene, spomnite se tega večera.« Nato se je v mislih sprehajala v Milanu s Sillom in ga poslušala, ko ji je govoril o Marini in čitala posvetilo, ki ga ji je napisal v knjigo. Tako je bila zatopljena v svoje misli, da ni opazila, da je pobožnost minila. Šele ko ji je nekdo položil roko na ramo, se je zdrnila. Bil je oče.

»Pravkar sem se vrnil,« ji je zašepetal. »Zelijo, da ostanem nekaj časa tu s teboj?«

»Da, očka. Gotovo si utrujen. Sedi.«

Tudi sama je sedla in vzela njegovo roko med svoje. Steinege je nekaj časa molčal, nato pa je dejal boječe:

»Je že končano?«

»Da, očka. Me hočeš počakati zunaj?«

»Ne, ne. Ali bi ne mogla moliti skupaj?«

Stisnila mu je roko.

»Govori ti,« ji je dejal.

»Misliha na meter,« je odvrnila Edita. »Naj ona govori Bogu za naju, naj ga prosi razsvetljenja in miru za naju obe. Naj mu pove, da iz sreča odpustava vsem tistim, ki so nama prizadejali kaj zlega. Kajne očka, da odpustiva prav vsem?«

Steinege ni odgovoril. Njegova roka je trepetala med njenimi.

»Reci da, oče. Saj sva zdaj tako srečna.«

»Oh, Edita! Če bi šlo za tiste, ki so storili kaj hudega samo meni!...«

»Vsem, oče, vsem.«

»Potrudil se bom.«

Cerkev je bila prazna. Cerkovnik je že zaprl stranska vrata in župnik je prihajal po sredi cerkve. Oče in hči sta stopila iz klopi in odšla skupaj z njim. Na pragu je Edita za hip obstala.

»Kako je lepo!« je vzkliknila.

Nebo je bilo jasno in zvezde so migljale na nebu. Vel je rahel veter. Grmovje na pobočju hriba za cerkvico je šumelo.

»Škoda, da ni meseca,« je pripomnil Steinege.

»Kaj je novega v Palači,« je čez nekaj časa vprašal župnik.

»Grofu je nekoliko bolje. Zdi se, da snočnji napad ni imel hujših posledic.«

»Edita, ta hiša, ta hiša!« je vzkliknil Steinege, ko je župnik odšel.

Naredil je nekaj korakov naprej, dvignil roke in mahal z njimi po zraku.

Edita ni spregovorila, dokler nista prišla do župnišča.

»Misliha sem, da vas sploh ne bo več,« je dejala Marta, ko jima je odprla vrata. »Kako je gospodu grofu?«

»Nekoliko bolje. Ali greva še nekoliko na sprehod, Edita?«

Deklica je priklimala. Krenila sta proti vasi. Steinege je začel pripovedovati o svojem obisku v Palači, kjer je videl grofica Fosko in Ivanko. Preden ga je pozdravila, je grofica vzkliknila: »Zdaj je prišel pa še talec!« Ko pa je pozneje zvedela, da se je nastanil v župnišču, je bila silno prijazna.

Edgar Wallace: 44

Skrivnost skrivljene sveče

Roman

»Kdo?« ga je izzivajoče vprašala.

»Sumim, da se je vrnila vaša mati,« je odgovoril.

Njen lep obraz je spreletel ironičen nasmešek.

»Moj Bog, Tommy,« je rekla kakor vnevoljena, »ali mislite, da bi mogla obdržati mamó kje v predmestju, ne da bi vi o tem obvestili vsega sveta?«

»O, vi mala nevaležnica!« ji je rekel.

Prišla sta do whiteallske straže na konjih in se je poslovil.

»Če spada to v vaš poklic,« mu je rekla, »bi morali napraviti svojo dolžnost in ustaviti za trenutke promet, da bi mogla čez cesto.«

»Da bi ustavil promet, draga moja?« je ugovarjal.

»Seveda,« je odvrnila užaljeno, »saj ste policist.«

»Samo kadar sem v uniformi,« ji je rekel in jo urno vodil čez cesto.

Ko se je vrnil v mračni whiteallski urad, je bil drug človek, človek s sreem, ki je plalo in kipelo od veselja in ponosa, ker je našel najdragocenejši zaklad življenja.

XVIII.

T. Ks. je sedel za pisalno mizo, podpiral glavo z rokami in bil slabe volje. Čeprav je bila zdeva, ki jo je reševal, težka, je vendarle hitro skočil naproti gospodični, ki jo je smehljajočo se privedel Mansus, ves nenavadno slovesen in skrivnosten.

Belinda Mary je ta dan kar žarela. Oči so se ji nenavadno veselo lesketale.

»Nekaj posebnega vam imam povedati, a ne vem, kako naj bi začela,« je rekla.

»Začeli ste izvrstno,« je menil T. Ks. in ji odzval muf.

»O, res je nekaj izrednega,« je živahno poudarila, »nekaj tako čudovitega, da kaj takega niste nikdar slišali.«

»No, se bomo za to posebnost temeljito pozanimali,« se je ljubeznivo pošalil T. Ks.

»Ne, ne, ne šalite se,« ga je prosila. »Zdaj res ne vem, kako bi povedala, a je nekaj, kar vas kratkoma...« Premolknila je, iščoč primerne izraza.

»Spravi iz kože,« je menil T. Ks.

»...ob čemer boste kar ostrmeli,« je nato rekla in slovesno potrdila z glavo.

»Opozarjam vas, da imam vedno toliko stvari, ob katerih moram strmeti,« je rekel smeje se.

»Sicer pa, kdor pozna vas, ne more strmeti nad ničemer več.«

»To pa je lahko zelo, zelo ljubezniv poklon, ali vsaj velika, velika vljudnost,« mu je previdno odgovorila.

»Sprejmite mojo izjavo kot zelo, zelo ljubezniv poklon,« ji je smeje se odgovoril. »Zdaj pa na dan z zgodbo!«

Belinda Mary je odločno odmajala z glavo.

»Ne morem vam nič povedati,« je rekla.

»Zakaj potem takem, vraga, začnete?« jo je bil upravičeno hud.

»Prav zato, ker sem hotela povedati, da nekaj vem.«

»Moj Bog,« je zamrmral, »vi gotovo vse veste. Belinda Mary, vi ste res najčudovitejša deklica.«

Sedel je na rob naslanjača in ji položil roke na rame.

»Zakaj ste bili slabe volje, ko sem vstopila?«

»Nič, nič takega. Ali ste slišali, da bi o kom govoril? O Johnu Lexmanu?«

Pritrdila je in T. Ks. je opazil, da se je živahnost njenih oči skalila.

»Ali vam je slabo? Se ne počutite zaradi česa dobro, kaj ne?« jo je zaskrbljen vprašal.

»Ne delajte se neumnega,« mu je odgovorila, »nadaljujte in mi povejte kaj o gospodu Lexmanu.«

»Pripravljala se na pot v Ameriko,« je nadaljeval T. Ks., »a preden odide, bi rad imel še neko predavanje.«

»Predavanje?«

»Čudno se vam zdi, kajne? A vendar hoče predavati.«

»A zakaj?« je vprašala.

T. Ks. je napravil obupno kretnjo.

»To je skrivnost, ki mi ostane zadržta, razen če...« Stisnil je ustnice in zamišljeno gledal gospodično.

»Včasih,« je nadaljeval, »bije človek v svoji notranjosti hud boj med svojo boljšo naravo in med podlo in vsakdanjo poslovno. Tako ima tudi mene zdaj, da bi šel poslušat predavanja Johna Lexmana, z druge strani pa me nekaj odbija.«

»O tem bova govorila pri obedu,« je rekla gospodična in ga odvedla iz sobe.